Ժ. ՏԱՐԻ 2915 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ՍԱՀՄԻ 4386 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1893 23 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1311 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դանեկան-արժէք		150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան Ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքն միօրինակ	Ղրուշ		50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀՈԿՏ. 21/2 ՆՈՅՄ. 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻԿՆԱՏԻԷՎ ԶՕՐԱՎԱՐ, որ այժմ պետական գործերէ քաշուած, իւր ագարակին մշակութեամբ կը զբաղի, նամակ մը գրելով առ Տիկին Ադամ, կ'ըսէ թէ ի սրտէ կը մասնակցի ֆրանքեւռուս հանդէսներուն· զի շատոնց կը բաղձար Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միջեւ այս բարեկամութեան հաստատման։ Իւր թէ Փէքինի թէ Կ. Պոլսոյ դեսպանութեանց միջոցին, ջանադիր եղած էր ֆրանքեւռուս համաձայնութեան հաստատման, որպէս կրնան վկայել ֆրանսացի դիւանագէտք որք այն մայրաքաղաքաց մէջ իրեն պաշտօնակից եղած են։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.— Պ. տը Պլովից կը հեռագրէ.— Ոմանք կը գուշակեն թէ ռուսական նաւախմբին Թուլոն գալն և բոլոր այս հանդէսները նախաշաւիղ են ռուսական նոր փոխառութեան մը, զոր Ֆրանսացիներուն ընդունելի ընծայելու համար, Ռուսիա այս միջոցն ընտրած է։ Բայց իմ տեղեկութեանց նայելով, այս կարծիք սխալ է։ Նոյն այցելութիւն Միջերկրականի մէջ ռուսական նաւախմբի մը հաստատման նախաշաւիղն է։ Ֆրանսացիք կ'ըսեն նաև թէ Ռուսիոյ դրամ փոխ տալ աւելի ապահով և բանաւոր գործ մ'է քան Հարաւային Ամերիկայի Հանրապետութեանց դրամ փոխ տալ։ Ֆրանսացւոց հարստութիւնն այնքան առատ է ապաքէն որ մէկ մասը Ռուսիա զրկել օգուտ ունի վնաս չունի· զի նոյն իսկ պատերազմէ մը ետքն իրենց պարտքը վճարելու ամենէն կարող Տէրութիւնները պիտի ըլլան Մեծն Բրիտանիա և Ռուսիա։

ԱՋԱԿՈՂՄԵԱՆՔ Ֆրանսայի մէջ մասնաւորապէս գոհ եղան ֆրանքեւռուս հանդէսներէն· զի Միապետութիւնը փառաւորեցաւ յանձին Ռուսիոյ Վեհապետին։ Ֆրանսայի հանրապետականք կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ կողմէ այս ամեն մեծարանք հանրապետական կառավարութեան մատուցուած են։ Բայց Աջակողմեանք կը պատասխանեն Փարիզի լրագրաց մէջ թէ ֆրանսացի ժողովուրդն այս առթիւ կեցցէներ ըսելով ի պատիւ Վեհապետի մը, ցոյց տուաւ թէ իւր նախկին զգացումը չէ լքած բոլորովին, և կրնայ վերադառնալ առայժ·

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ի Թուլոն, մինչ Պ. Քառնօ կ'այցէր Ավէլան ծովակալին զրահաւորը, Փարիզի ռուս դեսպանն և Փեթերսպուրկի ֆրանսական դեսպանն, անկիւն մը քաշուած, երկարատեւ խօսակցութիւն մ'ունեցան, որուն համար կ'ըսուի թէ շատ ուշադրութիւն գրաւեց։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԿՂԵՐՆ և Ֆրանքեւռուս Ցոյցերը.— Ֆրանսացի կղերն հայրենասիրաբար մասնակցեցաւ վերջին աւուրց հանդէսներուն։ Մարսիլիոյ եպիսկոպոսն, ի ներկայութեան Պ. Քառնոյի, պաշտօնական մարմնոց և Ռուսաց, օրհնեց նորաշէն Ժօլիէթի զրահաւորն (որոյ անունը չփոխուեցաւ), և ապա իւր խօսքն ուղղելով առ Պ. Քառնօ, հաւաստեց թէ կղերն հաւատարիմ է Ֆրանսայի հաստատեալ Սահմանադրութեան և օրինաց (Հանրապետութեան)։ Յետոյ ըսաւ Ավէլան ծովակալին· «Կրնաք հաւաստել Ցարին թէ տեսած էք Ֆրանսայի աղօթելը Ցարին համար և Ռուսիոյ համար։» Եւ օրհնելով ֆրանքեւռուս բարեկամութիւնն, ըսաւ· «Իցի՛ւ թէ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի բարեկամութիւնը զինք աշխարհի խաղաղութեան պահապանն և իրաւարարն ընէր»։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ՌՈՒՍ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ.— Ռուս լրագրապետք և գրագէտք որք Փարիզ կը գտնուէին ֆրանքեւռուս հանդիսից առթիւ՝ փոխադարձաբար հացկերոյթ տուին ֆրանսացի խմբագիրներու և գրագէտներու։ Ներկայ էին Թանի տնօրէն և Ծերակոյտի անդամ Պ. Ատրիէն Էպրառ, Մոնիթէօռ Իւնիվէրսէլի տնօրէն Պրոյլի դուքս, Պ. տը Ֆրէսինէ, և գրագէտներէն Ֆրանսուա Քոբէ, Մէլաք, Ալէվի, Ժիւլ Սիմոն, Օռէլիէն Շոլ, Զոլա։ Պ. Էպրառ գովեց Փարիզի ժողովրդեան ընթացքն որ տուաւ մը միամտութիւնն և զուարճասիրութիւնը միացուցած էր դիւանագէտի մը խոհեմութեան հետ, վերջին օրերուն։ Ըսուեցաւ թէ ամեն քաղաքակիրթ երկրաց գրագէտներուն աջակցութեամբ, խաղաղութիւնը կրնայ ապահովիլ, հաշտասէր զգացմանց ընդհանրանալովը, ևն։ Կը նախագահէր գերակոմս Տը Վոկիւէ, ազնուական գրագէտն, որ, քաջ ռուսագէտ, ռուսական գրականութիւնը շատ լաւ ծանօթացուցած է Ֆրանսացւոց։ Ռուսաց կողմէ Պ. Թաթիշչէվ գեղեցիկ ճառ մը արտասանելով, ներբողեց ֆրանսական հանճարն, և ի վեր հանեց Պ. տը Վոկիւէի և Պ. Անադոլ Լըռուա Պոլիէօի գրական աշխատութիւններն որք Ռուսերը ճանչցուցած են Ֆրանսացւոց։

ԿՈՒՆՕՅԻ յուղարկաւորութիւնը, ֆրանսական Պետութեան ծախիւք, շատ փառաւոր եղաւ։ Իւր մեծագոյն զինուորականներէն մին պատուելէ զատ, Ֆրանսա ցոյց տուաւ թէ գիտէ պատուել նաև իւր մեծագոյն արուեստագէտներէն մին։ Կունոյի կրօնասիրութեան առջեւ նոյն իսկ թերահաւատները կը խոնարհէին, երբ այն կրօնասիրութիւն իրեն կը ներշնչէր հոգեւոր երաժշտութեան ամենէն գեղեցիկ թռիչները։ Դագաղին ետեւ միացեալ էին գեղարուեստ, գրականութեան և գիտութեան ամենէն փայլուն ներկայացուցիչները, կառավարական անձնաւորութեանց խառնուած։ Ամէնուրեք զօրքերը շարեւ կեցած էին։ Կունոյի երաժշտութիւնը թէպէտ ամեն ականջի գեղեցիկ կը հնչէ, բայց մանաւանդ կանացի ականջներ աւելի կ'ախորժին անկէ, և այս պատճառաւ Կունօ այրերէն աւելի կիներէ պաշտուած է։ Եւ դագաղին վրայ իբրեւ վեհապետական պսակ միայն Վիքթորիա Թագուհւոյն կողմէ զրկուած պսակը կար։ Վիեննայի Օբերան և այլ օտար թատրոնք զրկած էին պսակներ։ Կրօնային արարողութենէն զատ, կրթական նախարարն և երեւելի երգահանք Ամպրուազ Թոմա, Սէն-Սան և այլք պերճախօսքերով ի վեր հանեցին հանգուցելոյն մեծ տաղանդն և ընտիր ընտիր ձիրքերը։ Պիտի թաղուի յՕգէօյլ։

ԱՐՁԱՆ ԿՈՒՆՕՅԻ.— Ֆրանսայի երաժիշտներէ, գրագէտներէ և լրագրապետներէ ազդեցիկ մասնախումբ մը կազմուեցաւ, Փարիզի հրապարակներէն միոյն վրայ Կունոյի արձանը կանգնելու համար։ Կը յուսացուի որ կառավարութիւնն ևս գործակցի։

ՄԱՐԵՇԱԼ ՄԱՔ—ՄԱՀՈՆԻ արձանը պիտի կանգնէ ֆրանսական կառավարութիւնն, ի խնդրոյ պատերազմական նախարար Լուազիյոն զօրավարի։

ՎԻՔԹՈՐԻԱ Թագուհին ջերմ շնորհակալիք յայտնեց Ումպերդօ թագաւորին, Լորտ Վիվիանի մահուան և յուղարկաւորութեան առթիւ իտալեան վեհապետական գերդաստանին, կառավարութեան և ժողովրդեան կողմէ արտայայտուած համակրութեան և վշտակցութեան համար։ Անգլ. կառավարութիւնն ալ իտալեան կառավարութեան շնորհակալութիւն յայտնեց։

ՍԻՊԵՐԻՈՅ Նորաշէն Երկաթուղիէն Ռուսք շուտով օգուտ քաղել կը պատրաստուին։ Փեթերսպուրկէ և Մոսքուայէ նորէն շատ մը ճարտարագէտներ զրկուեցան՝ Սիպերիոյ Երկաթուղւոյն երկայնութեամբ այն կէտերն որոշելու համար ուր երկրագործական գաղութներ կրնան հաստատուիլ։ Եւրոպական Ռուսիոյ այն նահանգներէն ուր բնակիչք շատ հոծ են՝ առաջիկայ տարին այս տարիէն աւելի գաղթական պիտի երթայ Սիպերիա։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿ.— Քոլովի, Վորոնեժի և Ռոստովի երկաթուղւոյն վարչութեան հրամանաւ տրուեցաւ վրան գոց վակոններ զրկելու ի Հարաւ՝ արեւմտեան սահմանագլուխը փոխադրելու համար եւրոպական զօրաց այն մէկ բաժինն որ դեռ մնացած է Կովկասիոյ մէջ։ Անցեալները ծանուցուած էր թէ կառավարութիւնն որոշած է Կովկասիոյ մէջ ունեցած բոլոր եւրոպեան զօրքը զրկել Գերմանիոյ և Աւստրիոյ սահմանագլուխները, բնիկ կովկասեան զօրանգոց կազմակերպութիւնը լրանալուն պէս։ Այս լուր ահա կը ստուգուի, և կառավարութիւնը, Կովկասիոյ բնիկ զօրքը բաւ համարելով Կովկասիոյ, իւր գործօն բանակին մէջ գտնուող բովանդակ եւրոպական զօրքն եւրոպեան սահմաններուն վրայ կը գործածէ։ Ռուս զօրաց մեծագոյն մասն այժմ զինուած են Ֆրանսայի մէջ շինուած բազմհարուածեան հրացանով, որուն համար ըսուեցաւ թէ անգործածելի վիճակի մէջ է, բայց Սէնթ-Փէթերսպուրկի Թղթակիցը Պերլինէ կը հեռագրէ թէ շատ լաւ կը գործածուի և Ռուսք գոհ են։ Մինչեւ առաջիկայ աշունը, ռուս բանակին մնացեալ մասն ալ պիտի զինուի նոյն հրացանով, և այն ատեն ռուս բանակը կազմ և պատրաստ պիտի ըլլայ ամեն կերպով, թէեւ Ցարը խաղաղութեան զգացումներ կը տածէ։ Ռուս բանակին վերջին ռազմափորձերը գերման զինուորական քննադատք շատ գոհացուցիչ գտեր են։ Ռուս զօրքեր վարժուած են ամենախիստ ձմրան ժամանակ պատերազմելու։ Ձեան վրայ քալելու համար մասնաւոր կօշիկներ հագնելով վարժութիւն ընել տուած են անոնց։ Սեւ ծովու «Կամաւորաց նաւատորմին» վրայ յաւելում պիտի ըլլայ, և այս նպատակաւ երկու սրընթաց շոգենաւ մարտանաւեր ապսպրուած են յԱնգլիա։ Ֆինլանտիոյ հիւսիսային եզերաց վրայ Ռուսիա զինուորական նաւահանգիստ մը կը հաստատէ· զի հոն ծովը չի սառիր (Կոլֆ Սթրէմի հոսանքին շնորհիւ) և Պալթիկի նաւատորմը ձմեռը բանտարկեալ չի մնար այն ատեն։

ՊԱՔՈՒԻ ՆԱՒԹԸ.— Անգլեւհնդիկ կառավարութեան գլխաւոր վիճակագիր պաշտօնեայն Պ. Օ'Քանոր կը տեղեկագրէ թէ շատ չանցած ամերիկեան քարիւղն անհետ պիտի ըլլայ Հնդկաստանի մէջ և միայն ռուսական քարիւղ պիտի ծախուի հոն· զի տարուէ տարի կը ծաւալի Հնդկաստանի մէջ, և շնորհիւ Պաքուի անսպառ աղբիւրներուն, աւելի մեծ քանակութեամբ պիտի կրնայ զրկուիլ, և միւսէն աւելի աժան է։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ կողմէ Սաքսոնիոյ Ալպէրթոս թագաւորին նուիրուած Մարեշալի գաւազանն ադամանդներով զարդարուած գեղեցիկ ցուպ մ'է։

ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Գերման լրագիրք հետեւեալ պատմութիւնը կ'ընեն.— Տրեզտէնի (Սաքսոնիա) ելմտական նախարարութեան մէջ պաշտօն վարող գանձապետ մը 12 տարի առաջ ամբաստանուած էր 5,000 մարք խլրացուցած ըլլալուն համար, և իբր թէ հաշուեքննիչ յանձնախումբն հաստատած էր այս ամբաստանութիւն։ Մարդը կը բողոքէր թէ ինք անմեղ է։ Այնու հանդերձ, պատժական դատարանն այն ատենւան ապացուցեալ համարեց ամբաստանութիւնն որ մարդը մէկ տարւոյ բանտարկութեան և 5,000 մարքն ետ տալու դատապարտեցաւ։ Տարի մը բանտ պառկելէն զատ, մարդն ելնելով, ոգի ի բուին աշխատեցաւ իւր անմեղութեան ապացոյցները ճարելու։ Շատ դժուարութեանց բախեցաւ, բայց վերջապէս, տասն և մէկ տարւոյ աշխատանքէ ետքն, յաջողեցաւ ապացուցանել թէ այն գումարն ո՛չ ինք գողցած էր՝ ո՛չ ուրիշ մէկն։ Ընդհակառակն, հաստատեց թէ կարծեցեալ բացը քննիչ յանձնախումբին մէկ սխալն էր պարզապէս։ Գերման լրագիրք կը կարծեն թէ պատական սխալի մը այս զոհն, որ հիմա 75 տարեկան է, կառավարութեան կողմէ դրամական գոհացուցիչ հատուցում պիտի ընդունի իւր կրած զրկանաց համար։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՏԵՂ.— Քանատայի Մօնրէալ ֆրանսաբնակ քաղաքին մէջ հրատարակուող Moniteur du Commerce ֆրանսերէն թերթը կը ծանուցանէ հետեւեալ նոր ապահովագրութեան մեթոտ մը, որ շատ տարածուած է Քեպէքի նահանգին Լա Ռէ Սէն Բոլ քաղաքին մէջ։ Տեղւոյն վաճառականք և խանութպանք, փոխանակ ապահովագրութեան գումարներ վճարելու մասնաւոր ընկերութեանց, հաւաքաբար որոշած են տարեկան բաժանորդագրութիւն մը վճարել քահանաներուն՝ տարին սա չափ պատարագ կատարելու համար, որով իրենք զիրենք հրդեհի դէմ ապահովեալ կը նկատեն։ Մոնիթէօռ, իրենց հաւատքին մեծութեան համար խնդակցելով հանդերձ այս պատուարժան խանութպաններուն, կը զգուշացնէ զիրենք նախախնամութիւնը փորձելու դէմ, և յորդոր կը կարդայ անոնց, յիշելու թէ Աստուած զիրենք օժտած է բաւական ողջմտութեամբ և իմացականութեամբ, աշխարհի գործնական զբաղմանց համար։ Այս խելքն իրենց կ'ըսէ որ ապահովագրեն իրենց ստացուածքն՝ որպէս զի եթէ Աստուած ուզէ հրդեհով մը պատժել զիրենք ո՛ և իցէ մեղքի համար, իրենց գործած մեղքերն ու չարիքները չտուժեն անմեղ առնելիքտէրները։ Կը թուի թէ Մոնրէալի մեծաքանակ վաճառող տուներն որք ապրանք կուտան այս խանութպաններուն, քննադատած են անոնց անգործնական կրօնասիրութիւնը։ Մոնիթէօռ կ'եզրակացնէ ըսելով· «Խնդրեցէք Երկնային պաշտպանութիւնն· ատիկա անխուսափելի պարտաւորութիւն մ'է· ապա թէ ոչ՝ բոլորովին կը կործանիք։ Բայց մի և նոյն ժամանակ հետեւեցէք ձեր հոգեւոր առաջնորդին, ժողովրդապետին և եկեղեցպաններուն իմաստուն օրինակին· — չափաւոր քանակութեամբ ապահովագրութեան համար մուրհակ մը առէք լաւ ընկերութենէ մը։»

ՎԱՅՐԻ ԳԱԶԱՆՔ 1892 տարւոյն մէջ ի Հնդկաստան 2,963 մարդ գիշատած մեռուցած են, և օձերը նոյն տարւոյն մէջ 19,025 անձ թունաւորած մահացուցած են։ Ամեն տարի այս երկու պատճառաւ 23—25,000 հոգի կը մեռնի Հնդկաստանի մէջ։ Նաև նոյն տարւոյն մէջ գազանք և իժք 81,000 ոչխար կամ արջառ փճացուցած են։ 85,000 իժք սպանուած են, և կառավարութիւնն իբր 800 ոսկի մրցանակ տուած է այս վնասակար կենդանիները փճացնողներուն։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԵՐԿԱՐԱԳՈՅՆ ՓՈՂՈՑԸ Մարսիլիոյ մէջ Քանըպիէռ փողոցն է եղեր. որովհետեւ ճշդիւ այն փողոցին ծայրը կը մօտենան մեծ շոգենաւք որք կը տանին մինչեւ Չին։ Քանըպիէռի ծայրը քարափին մօտեցած էր նաև Թէրէզ, որ Մարսիլիայէն առաւ տարաւ Ավէլան ծովակալն և իւր սպաները։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ
Հետեւողութեամբ
Ուէպսթըրի և Ուորչըսթըրի հոյակապ Բառարանաց
ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ 45,000 ԲԱՌ, ՈՃ, ԵՒԱՅԼՆ

Անգլիերէնէ ի հայ-աշխարհիկ բառգրքի մը անհրաժեշտ պէտքը ի վաղուց զգալի եղած էր. սոյն պէտքը լիովին գոհացուցած է Անատոլիա Գոլէճի ուսուցիչներէն Վ. Յ. Յակոբեան էֆէնտի պատրաստելով իւր երկու պաշտօնակցաց աջակցութեամբ։

Բաց ի սովորական բառերէ եւ ոճերէ կը պարունակէ նաեւ ''գիտութեանց, արուեստից եւ գեղեցիկ դպրութեանց,, վերաբերեալ բոլոր բառերն եւ ոճերն, պարզուած իրենց ճիշտ հայերէն համանշանակներով, հետեւողութեամբ Քաջունիի, Աւգերեանի, Նորայրի, Կոյլուեանի եւ Նուպարեանի Դաղ. Հայ. Անգլ. եւ Գերմաներէն բառգրոց եւ գիտական-արուեստական նորագոյն գործոց մանրակրկիտ բաղդատութեամբ, ի հարկին նաեւ տաճկերէնով։

Սոյն բառգրքին կցուած է նաեւ. 1. Անգլիերէնի մէջ գործածական դարձած լատիներէն, գաղղիերէն, իտալերէն եւլն. ոճեր։ 2. Յատուկ անուանց ցանկ մը՝ հնչումներով։ 3. Տարրական քերականութիւն մը Անգլիերէն լեզուի, յորում պարզուած են մասնիկներու դերն եւ զօրութիւնն, անգլ. հնչման եւ շեշտերու մասնաւոր կանոններն, համառօտագրութիւնք որ յոյժ գործածելի են լեզուին մէջ։ 4. Այլ եւ այլ նշանք. հնչումներն, «մեծ խնամով հայատառ»։

Ամբողջ գործը «փոխանակ 35ի» որ խոստացուած էր՝ 40 թերթ պիտի լինի։ Բաժանորդագինն ց'30 սեպտ. 25 ղրշ. օտար երկրաց համար 6 ֆռ. իսկ հոկտ. 1էն անդին պարզ կազմ 30 ղրշ, լաթ. 35 եւ 8 ֆրանք, յետ լրանալոյ գինը պիտի ըլլայ՝ 40 ղուրուշ։

Փափաքողը պարտին դիմել հրատարակչին Զ. Թորոսեան գրավաճառ Պոլիս, Պահճէ-Գաբու նոր փոստին դէմ թիւ 4. ուր է «միակ» կեդրոնատեղին գործոյս։ Ա. թերթին նմուշը ծրի կը տրուի գրատունէն։ Գրքին Ա. մասը, կէսը [20 թերթ] թղթակազմ կը տրուի բաժանորդաց։ Հրատարակուած է 32րդ թերթը եւ կը մնայ միայն 8 թերթ. պիտի աւարտի ցվերջ յունվարի։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1894 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՀԱՅՈՑ
ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԷՐՎԻՉԷՆ

Կը գտնուի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր-Խան, միջնայարկ, թիւ 48, 49,50, եւ բոլոր գրավաճառաց քով։

Հոգաբարձութեան կնիքը չը կրող օրինակներն անվաւեր են։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
Ընդ փոյթ հրատարակելի

ԱՆՀԱՄԲԵՐ ՍՊԱՍՈՒԱԾ ԳԻՐՔ ՄԸ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ԳԵՂԵՑԻԿ ԶԲՕՍԱՐԱՆ
ՏԱՃԿԱԽՕՍ ՏՂԱՅՈՑ
կամ
ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԸՆԹԵՐՑՄԱՆ
Ա. ՏԱՐԻ

Ի լոյս ընծայուեցաւ 165 սիրուն պատկերներով զարդարուած։ Մանկավարժական նոր ոճով պատրաստուած սոյն դասագիրքն առաջին օրէն կսկսի վարժեցնել տաճկախօս տղեկն հայերէնի խօսակցութեան եւ ընթերցման։

Դասատուք փորձով պիտի հաստատեն թէ՝ տղայք գիրքս չաւարտած կը կարդան ու կը խօսին մաքուր հայերէն։

Գինը խիստ աժան՝ 100 փարայ զեղչը °/₀ 25
Դիմել Մարգարեան գրատուն ի Մէրճան
838 9—10

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (69)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

—Որ, իր յափշտակումին մէջ, այդ երիտասարդը դիմէ... մինչեւ ոճիր։

Դքսուհին սարսռաց.

—Ուրեմն չա՞տ կ'ատէք։

—Այո՛։

—Եւ ձեր խնդրած աջակցութեան փոխարէն զո՞ւք ինչ կ'ընծայէք ինծի։

—Այնքան մեծ գանձեր որ ոչ ոք թերեւս գիտէ անոնց թիւը։

—Յիմարութի՛ւն։ Կը ծաղրէք զիս։

—Այս իրիկուն Պ. տը Սիւվրէյը պիտի գայ...

—Գիտեմ։

—Այդ մարդ գաղտնիք մը գիտէ զոր խլելու է։ Հոս պիտի պահուըտիմ։ Հետը առանձին պիտի ըլլաք։ Ժամ մը ետքը փունջ մը պիտի զրկեմ ձեզի։ Ամենեւին չպիտի հոտուըտաք զայն· բայց, գիշերը, Պ. տը Սիւվրէյի պիտի տաք կարմիր ծաղիկը որ պիտի գտնուի այդ փունջին կեդրոնը։ Զայն իր շրթանցը տանելուն վրայ տարակուսելու նախատինքը չեմ ըներ ձեզ...

—Եւ այն ատե՞ն։

—Այն ատեն մնացեալը ինծի կը վերաբերի։ Պիտի հասկնաք թէ նախազգացումներս խաբա՞ծ են զիս... կամ թէ ձեզ շլացնող հրաշները կրնա՞ն իրականանալ...

—Ուրեմն բնաւ ապահովութիւն չունի՞ք։

—Ուրիշ բան մի՛ հարցունէք ինծի։ Մինչեւ իրիկուն համբերեցէք, և այն ատեն, Թորէս դքսուհի, պիտի կրնաք ըստ հաճոյս կա՛մ ձեր առջեւ խոնարհեցունել ձեր հակառակորդները կամ գոնէ վրէժ լուծել։

—Պիտի սպասեմ։ Բայց այն երիտասա՞րդը։

—Այսօր ձենէ խնդրածս քիչ բան է։ Իմ ներկայութեանս ընդունեցէք զայն և ըսելիքներուս հաւանեցէք։

—Շատ աղէկ։ Բայց ո՞վ կ'ապացուցանէ թէ չէք խաբեր զիս և թէ անիրանալի յոյսերով զիս խաբելով՝ չէք ուզեր իմ մեղսակցութիւնս միայն ստանալ ձեր անձնական ծրագիրներուն համար։

—Տիկին, ըսաւ Մանքալ ծանրօրէն, մեզ նման մարդոց մէջ, երդումներն արժէք չունին։ Բայց աղէկ նայեցէք երեսս, և մտածեցէք թէ արդեօք այն մարդը որ իր ատելութեանը վրայ կը խօսի, կրնա՞յ յանձն առնել գռեհիկ նենգութիւններ... Երեսս նայեցէք, կ'ըսեմ ձեզ, և իմ նայուածքիս մէջ, կարդացէք բուռն և անողոք կիրքի արտայայտութիւնը։ Կուզեմ... աղէկ լսեցէք այս բառը... կուզեմ վրէժ լուծել... ոչ աւելի, ոչ պակաս։ Նպատակիս հասնելու համար, դաշնակցուհիի մը պէտք ունէի, ճամբուս վրայ գտայ զայն...

Մանքալ անոր երկնցուցած էր ձեռքը... Թենիա հոն ձգեց իրենը, և ըսաւ ժպտելով.

—Մինչեւ այս գիշեր հաւատ կ'ընծայեմ ձեզ։

—Շնորհակա՛լ եմ, հիմակ իւրաքանչիւրս առանձնենք դերերնիս... և ներս մտցունել տուէք երիտասարդը։

Պահ մը ետքը դուռը կը բացուէր, և ծառան կը ծանուցանէր.

—Պ. տը Շեզլիւ կոմսը։

Եւ Ժաք ներս մտաւ։ Այո, ճիշդ այն էր զոր քանի մը ժամ առաջ գտանք Տիւլըֆէի գինետան մէջ, ճիշդ ինքն էր որ կը ներկայանար Շեզլիւ կոմս անունով ու տիտղոսով... Եզական կերպարանափոխութիւն, բայց անշուշտ նուազ անհեթեթ այն փոփոխութենէն որ տեղի ունեցած էր՝ երիտասարդին արտաքին երեւոյթին վրայ։ Ո՞ւսկից առաջ կուգար իր վրայ այդ ազնուապետական նրբագոյնը, պերճանքի այդ պարզութիւնը, իրապէս ազնիւ այդ ճաշակը որ կը տիրէր իր արդուզարդին մէջ։ Ժաք տը Շեզլիւ — վասնզի այսուհետեւ այս անունը պիտի տանք իրեն — միջահասակ էր, բայց սքանչելի համեմատութեամբ։ Իր գունատ դէմքին վրայ դեռ կը կրէր իր վերջին յուզումներուն նշանները· բայց այդ խռովութիւնն իսկ նոր հմայք մը կ'աւելցունէր դէմքին վրայ, որ քիչ մը մռայլ էր։ Ժաք գեղեցիկ էր, և իր դէմքին ու կերպարանքին նրբութիւնը չես գիտեր ի՛նչ հրապոյր մը կուտար, որուն անկարելի էր դիմանալ։ Այս պահուս, յայտնապէս յուզուած էր. յիրաւի, կը կարծէր թէ երազի մը մէջէ կը քալէ։ Անոր վրայ կատարուած կերպարանափոխութիւնը անհաւատալի կը թուէր։ Ի՛նչ. երէկ իսկ գործաւոր մըն էր լոկ, կը մաքառէր անծանօթ չարութիւններու դէմ, կը կռուէր չարաբախտութեան մը դէմ որ իր վրայ կը բռնանար, և ահա այսօր իր անունովը ընդունուած էր Փարիզի ամենէն սիրուն, ամենէն պերճազգեաց կիներէն միոյն կողմէ, այս մտերմիկ գեղեցկութեամբ կնոջ ներկայութեանը զոր օրին մէկը նշմարած էր դողդղալով և որ հիմակ իր առջեւ կը խոնարհէր շնորհալի կերպով և իր յստակ ու թարմագեղ ձայնովը կ'ըսէր.

«Բարի եկաք, պարոն։»

Մանքալ ընդառաջ գնաց աշխուժով։

—Տիկին դքսուհի, ըսաւ, ներեցէք որ ձեզ ներկայացունեմ Պ. Ժաք տը Շեզլիւ կոմսը, որուն ի նպաստ կոչում կ'ընեմ ձեր բարեսիրութեանը։

Ժաք, խռոված, կը նայէր դքսուհիին և կը սպասէր։

Քսան տարեկանին մէջ ո՞վ կրնար, առանց հոգւոյն խորէն սարսռալու, դիտել այս արարածը, որուն առջեւ ճշմարիտ արուեստագէտ մը, Մարսիալ, մնացած էր մայրը, այս գեղեցկագոյն կինը որուն ոտքերուն տակ մեռնիլ ուզած էին էն փորձառու կենցաղասէրները։ Ժաք բան մը չէր գիտեր, բան մը չէր լսեր... Բոլոր հոգին կ'անցնէր իր ակնարկներուն մէջ, և իր շրթները կը դողային իբր թէ պաշտումի սովորական բանաձեւը դուրս պիտի խուսափէր...

—Ձեր յանձնարարութիւնը գիտէք որ ամենազօրաւոր է, ըսաւ դքսուհին Մանքալին երեսը նայելով, բայց Պ. տը Շեզլիւ կոմսին անունը, և աւելին պէտք է ըսեմ, իր երիտասարդութիւնն ու իր ազնուութիւնը ձեր խօսքերէն աւելի կը ջատագովեն զինքը նպաստաւորապէս...

—Տիկին, ըսաւ Ժաք, չեմ գիտեր ինչպէս երախտագէտ ըլլամ...

Դքսուհին աթոռ մը ցուցուց անոր։

—Տիկին, յարեց Մանքալ, որ խնամով կը հետեւէր տաճարին մէջ ընդունուած նորընծան համակրող յուզման, Պ. տը Շեզլիւ կոմսը այնպիսի պարագաներու բերումով զորս պարտք կը համարիմ բացատրել ձեզ, շատ եզական կացութեան մը մէջ կը գտնուի· մինչեւ այսօր, չէ գիտցած իր անունն ու իրեն վերապահուած բարձր ճակատագիրները... Կը պաղատիմ ձեզ որ հաճիք իր պաշտպանուհին, իր բարի հրեշտակը ըլլալ, և իրեն բանալ դռներն այն ընկերութեան ուր ապահով եմ, փայլուն տեղ մը պիտի գրաւէ։ Պ. տը Շեզլիւ, որ—կրնամ ըսել առանց զինքը նախատելու—կերպով մը պէտք ունի վարժութեան այն ընկերութեան մէջ որուն բարքերը չգիտեր տակաւին, շատ պատուաւոր բաղձանք մը յայտնեց ինծի ժամանակ մը կապուելու—գրեթէ ծպտեալ—մեր մեծ անձնաւորութիւններէն մէկուն հետ, օրինակի համար իբր քարտուղար։ Հարուստ է ինքը, և գիտէք, բոլորովին մասնաւոր նպատակով մըն է որ կուզէ, իր ուսումն ու իր խելամտութիւնը դնելով մեր ընկերութեան իշխաններէն մէկուն ծառայութեան տակ, փոխարէն սորվիլ ընկերային պայմանները, մարդերու փորձառութիւնը... Հաճեցէք ըսել, պարոն տը Շեզլիւ, թէ ճիշդ կը յայտնե՞մ ձեր գաղափարը։

Ժաք սարսռաց, բայց պէտք է որ ազատէր այն հայեցողութենէն որ իր ակնարկն ու միտքը կը բեւեռէր Թովչուհիին գեղեցկութեանը վրայ... վեր առաւ գլուխը։

—Արդարեւ, տիկին, պատասխանեց ձայնով մը զոր կը ջանար հանդարտեցունել, այսօր կեանքիս մէջ տեղի ունեցածն այնքան արտակարգ է որ հազիւ կը համարձակիմ հաւատալ հրաշքի մը որ կատարուեցաւ և որ անծանօթ մէկը ազնուական մը կ'ընէ, եւ կը խոստովանիմ ձեզ, այս աշխարհքին սեմէն անցած պահուս, զոր հազիւ ընդնշմարած եմ իմ երիտասարդական երազներուս հեռապատկերին մէջ, կը վարանիմ... գրեթէ կը վախնամ... Ձեր ինծ ցոյց տուած բարեսրտութիւն արդէն կը քաջալերէ զիս։ Պ. Մանքալ հաճեցաւ յուսադրել զիս թէ տիկին տը Թորէս պիտի արգահատէր այս անփորձութեան վրայ... Ուրեմն պաղատող մըն է ձեզ եկողը, տիկին, որ կը խնդրէ ձենէ չմերժել զինքը։

Ա՜հ, եթէ այն պահուն կարենար հասկնալ արագ ակնարկը որ կը փոխանակուէր երկու մեղսակիցներուն միջեւ։

—Թող սիրէ ձեզ, ըսած էր Մանքալ։

—Պիտի սիրէ, կը սիրէ՛, կը պատասխանէին Թենիային աչքերը։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Խառն ժողովը ինչպէս գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Խարբերդի Գաւառական Ընդհանուր ժողովի վիճակին Առաջնորդի ընտրութիւնը կատարած և ուղարկած էր տեղեկագիրն, որով կը ծանուցանէր Բագրատունի Գեր. Պետրոս վարդապետի ընտրութիւնն ի պաշտօն առաջնորդութեան վիճակին։

Ժողովս օրինաւոր գտնելով կատարուած ընտրութիւնն, հաստատեց՝ որով Տ. Պետրոս վարդապետ Առաջնորդ կարգեցաւ Խարբերդի վիճակին։

Ժողովս ուշադրութեան առնլով Տնտեսական Խորհրդոյ քննութեան տեղեկագիրն՝ Տիվրիկի կալուածոց Հոգաբարձութեան հիմացոյցի մասին, հաստատեց զայն, ինչպէս որ նախորդ ոռոջնամբ մը հաստատած էր արդէն Հոգաբարձութեան Ներքին կանոնագիրն, յետ ինչ ինչ բարեփոխմանց. և իւր կողմէ Վսեմ. Սիմոն պէյ Մաքսուտ նոյն Հոգաբարձութեան անդամ կարգեց անոր գործառնութեանց վրայ հսկելու համար։

Մալաթիոյ վիճակին գաւառական ընդհանուր և կրօնական ու քաղաքական ժողովոց ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագրուած լինելով, ժողովս հաստատեց անոնց ընտրութիւնն։

Ժողովս զբաղեցաւ նաև զանազան ամուսնական և յարաբերական խնդիրներով։

Տրապիզոնի առաջնորդ Գեր. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Այվազեան, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, երէկ ներկայացաւ Խառն ժողովին։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ ատենապետութեամբ Մելիքեան Եղիազար էֆէնտիի և իւր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով զբաղելով ինչ ինչ անօրէնութիւններ ըրաւ։

Տրապիզոնի առաջնորդ Գեր. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Այվազեան Զարչամպայցելած միջոցին ձեռք անցուցած է Սարգիս Շնորհալւոյ Մեկնութեան ձեռագիր մէկ օրինակը, զոր նուիրած է Ղալաթիոյ Ազգ. Մատենադարանին։

ՎՍԵՄ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՓԱՇԱ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼ

Ինչպէս կերեւի այս աւուր Պաշտօնականներէն, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է վեզիրութեան աստիճան շնորհել կայս. անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Փորթուգալ Միքայէլ էֆէնտիին, որ հետեւաբար կը ստանայ փաշայութեան տիտղոսը։

Վսեմ. Միքայէլ փաշա ծանօթ է իւր եռանդուն խոհեմութեամբ ու վարչական մեծ կարողութեամբ, որով փայլած է իր վարած բոլոր պետական պաշտօններուն մէջ։

Կը շնորհաւորենք Ն. Վսեմութիւնը կայսերական այս բարձր շնորհին արժանանալուն համար, որով միանգամ ևս կը գնահատուին առ Վեհ. Սուլթանն և առ կայս. կառավարութիւնն իր մատուցած արդիւնաւոր ու հաւատարիմ ծառայութիւնները։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Վեհ. Սուլթանը գնահատելով այն հաւատարիմ ծառայութիւնները, զորս կայս. անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Միքայէլ էֆէնտի Փորթուգալ ցարդ գանուած պաշտօններուն մէջ մատուցած է Ն. Կ. Վեհափառութեան և իւր կայս. կառավարութեանը, բարեհաճած է վեզիրութեան բարձր աստիճանը շնորհել Ն. Վսեմութեան։

Բէօյիւքճէքմէճէ օսմանեան հիւպատոս անուանեցաւ Բագանիչէ էֆէնտի, օսմանեան փոխ-հիւպատոս Նիքօլաեէֆի։

Նիքօլաեէֆի օսմանեան փոխ-հիւպատոս անուանեցաւ Ֆազըլ պէյ, փոխ-հիւպատոս և քանչլէր Աթէնքի ու Պիրէոսի, և իրեն յաջորդեց Հիլմէթ պէյ, քանչլէր Մարսիլիոյ։

Մարսիլիոյ քանչլէր անուանեցաւ Թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարներէն Սայիտ պէյ։

Իքթիխարի ականակուռ պատուանշան արուեցաւ Այտընի նահանգին կուսակալ Վսեմ. Հասան Ֆեհմի փաշային։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ բժշկական վարժարանին ընդհանուր տնտեսութեան երկրորդ ուսուցիչ հազարապետ Ֆուատ պէյի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ. — (Պաշտօնական Ցեխուտ) Մինչեւ երէկուան ժամ 7, հիւանդանոցին մէջ դէպք չէ պատահած։ Գալաթու Գարաքէօյ թաղին մէջ մարդ մը վարակուած է։ Առաջուան հիւանդներէն մահ չէ պատահած և առողջական վիճակն գոհացուցիչ է։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Հոկտեմբեր 17էն 18, Իսկիւտարի մէջ մէկ դէպք ու առաջուան բանտուածներէն մէկ մահ։

Քէօթահիայի մէջ անցեալ օր երկու մարդեր վարակուած են և անկից ի վեր՝ այսինքն վաթսուն ժամէ աւելի նոր դէպք չէ պատահած։

— Հոկտ. 19ին Իզմիրի, Տենիզլիի ու շրջակայից մէջ ո և է դէպք չէ պատահած։

— Ի Տրապիզոն հոկտ. 18էն 19, նոր գինուորներու մէջ դէպք չէ պատահած, նոյնպէս ի Սամսոն։

— Հոկտ. 17էն 18, Պաղտատի մէջ մահ չէ պատահած։ Հոկտ. 16էն 17, Հըլէի մէջ 1 մահ և Տիվանիյէ գաւառակին մէջ՝ 3։

— Բժշկական վարժարանի նախկին շրջանաւարտ Յավէտիքօ էֆէնտիի յանձնուած է բժշկական այն քննութիւնն որ պիտի կատարուի ի Պէօյիւք Տէրբէնտ, ինէօնիւի մէջ քարանթինա սպասելէ յետոյ Նիկոմիդիա գացող ուղեւորաց համար։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ԿԱՅՍ. ԳԹՈՒԹԻՒՆ. — Անցեալները Պաարաի նախորդ քննիչ-անամարդոյժ Լութֆի էֆէնտի նախ իւր կինն ու յետոյ ինքզինքը սպաննած էր և իւր երկու փոքր մանչ զաւակներն անոք ու անօգնական մնացած էին։

Արդ, Վեհ. Սուլթանն իւր հայրական հոգածութեամբ բարեհաճած է հրամայել որ այդ երկու որբեր գաւառակային ընտրանը հիւմայունի մէջ։

ԶԻՆՈՒՈՐՔ. — Վեհ. Սուլթանը իւր հայրական հոգածութեամբ հինգ հարիւր ատամնէկ հատ մաշկակներ շնորհած է Սէլիմիյէ զօրանոցը գտնուող գինուորաց՝ հանդերձ մաշկեններով ու բարձերով։ Այս առթիւ բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՎԱՆԱՑ կուսակալութիւնը հեռագրաւ խնդրած է Ներքին գործոց նախարարութենէն որ ժողովրդեան պէտքին համար Պարսկաստանէն բերուելիք արմտիքները զերծ մնան քարանթինայի տուրքէ։ Նախարարութիւնը պատասխանած է թէ արմտիքներն արդէն քարանթինայի տուրքի ենթակայ չըլլալով կրնան նահանգին մէջ բերուիլ։

ՊԱՍԱՊԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Լոնտոնէն քաշուած հեռագիրներուն համեմատ, Պասապայի երկաթուղւոյն բաժնետէրներուն սովորական ընդհանուր ժողովին մէջ, որ տեղի ունեցեր է հոկտեմբեր 30ին (Ն. Տ.), նախագահ Պ. Վալթերֆիլտ յայտարարեր է թէ գծին բացման համար Պ. Նակէլմաքէրսի հետ կատարուած բանակցութիւնները աղէկ ճամբու մէջ են և մօտերս եւքի մը պիտի յանգին։

ՕՏԱՐԱՀՊԱՏԱԿ ԿԱԼՈՒԱԾԱՏԷՐԵՐԸ. — Մէքթէպ կ՚ըսէ թէ՝ օտարահպատակ կալուածատէրերը ինչ ինչ նահանգներու մէջ իրենց տուները գպրոցի կամ աղօթարանի վերածելով կը նկատին. ուստի այդ նահանգներու իշխանութիւնք հրահանգ ստացած են որ ըստ օրէնքի թոյլ չտան տուներուն այդպիսի փոփոխութիւն կրելու։ Որպէսզի այլ եւս ո՛ և է դժուարութիւն չծագի, որոշուեր է որ օտարահպատակներուն գնած կալուածներու հէջջէթին մէջ մասնաւորապէս նշանակուի թէ այդ շէնքերը չեն կրնար իրենց տէրերուն ուզածին պէս դպրոցի կամ աղօթարանի վերածուիլ։

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԽԱՀՈՒԿ. — Այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական յայտարարութիւն մը ի գիտութիւն հանրութեան կը ծանուցանէ թէ ժամանակէ մը ի վեր Եւրոպայի մէջ պատրաստուած և Թուրքիոյ մաքսատուներ բերուած արհեստական այն խահուէներն, որոց մասերը կարգիլուի, տեսնուած պէտքի մը վրայ տարրալուծուած են բժշկական վարժարանին մէջ։ Այդ խահուէի նըմանները մեն աարրալուծուելով տեսնուած է թէ բաղադրութիւնն է խորոված հէօխիւմ, սակայն կամ ճակընդեղ. իսկ միւսը՝ նոյնպէս խորոված հէօխիւմ և թուղ։ Այդ կերպով հաստատուած է թէ արհեստական խահուէն զուրկ է քիմիական յատկութիւններէ և գործածելու անյարմար։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Շաբաթ օրը, սընանկացեալ Շերպէթճեան Յակոբ էֆ. ի պարտապահանջները հաւաքուեր են Պ. Պ. Ռոպլի եւ ընկերութեան գրասենեակն ի Մէհմէտ-Ալի փաշա խան, իրենց շահերը պաշտպանելու միջոցներուն վրայ համաձայնելու համար։ Երկար վիճաբանութենէ ետք, կ՚ըսէ Մէքթէպ, որոշուեր է նոր անձինքներ կարգել և ուրիշ խիստ միջոցներ ձեռք առնել։ Ցելուսյ անանկութեան պարտապահանջները այսօր պաշտօնապէս կը հրաւիրուին Առևտրական ատեանին դատարանին կողմէ։

Պարտապահանջներուն փաստաբաններն են Պ. Միցցի, Պ. Փետելլի, Պ. Քառօ և այլք։

Բ. ԴՈՒՌՆ որոշած է կանոնագիր մը պատրաստել սահմանող պատիժներն այն անձանց որք հակառակ եղած պատուէրներու կը խարդախեն ափիոնի, խոզկաղինի ու ծովմի բերքերն անոնց մէջ օտար նիւթեր խառնելով ինչպէս նաև խարդախութիւններ կ՚ընեն կապերտներու պատրաստութեան մէջ, զի այդ նիւթեր Թուրքիոյ առեւտուրին գլխաւոր առարկաներն են և խարդախումը պատճառ պիտի ըլլայ Եւրոպայի մէջ անոնց գներուն անկման։

ԱՆՏԱՌԱՑ, հանքայ և երկրագործութեան նախարարութեան մասնագիտաց ժողովոյ նախագահ Էրամ էֆէնտիի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի կանոնագրի ծրագիր մը պատրաստել՝ անտառաց հիւանդութիւնները դարմանելու և ճարակումն արգիլելու նպատակաւ, նախընթաց օր ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց պատրաստուած ծրագրոյ ինչ ինչ մասերուն վրայ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ յառաջիկայ յունվարին մարդահամարի գործողութիւն պիտի կատարուի։ Կենթադրուի թէ Եգիպտոսի ընդհանուր բնակչաց թիւն ինը միլիոնէն աւելի է։ Նոյնպէս Գահիրէի բնակչաց թիւն, որ տասներեք տարի առաջ 374,000 էր, այժմ 600,000 կենթադրուի։

Մարդահամարի գործողութիւնը երկու տարիէն պիտի աւարտի և հաշուեղած է թէ իւրաքանչիւր տարին 10, հազարէն 20,000 ոսկի պիտի ծախսուի։

ՄԱՔՍԱԽՈՒՍՈՒԹԻՒՆ. — Բ. Դուռը ծանուցած էր Տրապիզոնի և Կարնոյ կուսակալութեանց՝ արգելուլ ծխախոտի մաքսախուսութիւնը։ Արդ, Կարնոյ կուսակալութիւնը հեռագրաւ պատասխանած է թէ պէտք եղած թիւով ոստիկան-զինուորք ղրկուած են հարկ եղած տեղերն, թէ ծանուցուած է Բաբերդի հրամանատարին որ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնու և թէ Տրապիզոնի կուսակալութեան ալ տեղեկութիւն տրուած է ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար։

ՇԻՔԱԿՈՅԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ. — Մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Շիքակոյի արուեստահանդէսը այսօր պիտի փակուի։ Կայս. պատուիրակ Հօպգը պէյ նոյեմբեր 10ին ճամբայ պիտի ելլէ Շիքակոյէ, ուղղակի մայրաքաղաքս գալու համար։

Անցեալ շաբթու կարեւոր փաճառումներ տեղի ունեցեր են օսմ. մասնաճիւղին մէջ, մանաւանդ գոհարեղէնի վրայ։ Թրքական սրճարանը աղէկ հասոյթ ունեցեր է։ Օսմանցի լապլապացիները մեծ յաջողութիւն ունեցեր են և պայայ մը պիտի ընեն ամերիկեան մեծ քաղաքներու մէջ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Մէքթէպ ծանուցած էր թէ մայրաքաղաքիս մաքսատանց մէջ ապրանքներու գիները փաթուրաներու համաձայն որոշել սկսած են։ Սապահ կը հերքէ այդ լուրն ըսելով որ մաքսատունք ընդունած չեն փաթուրաներու համաձայն գին որոշելու եղանակը, զի մաքսատան համար փաթուրան վաւերական գիր մը չէ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատելով որ կարելի չէ տարին երկու անգամ փոխել ժողովրդեան ձեռքը գտնուած Նուֆուս Թէզքէրէները, որոշած է խուզարկիչ մարմին մը կազմել մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ մարդահամար կատարելու համար և այդ մարմնոյն ծախքն ու ամսաթոշակները վճարել մարդահամարի գործողութեանց համար առնուած տուգանքներու հասոյթէն։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց արտօնատէր Պ. Քաուլա այս օրերս Պերլինէն մայրաքաղաքս պիտի գայ և Տէօյչ Պանք դրամատունէն ստացած արտօնութեան և կեսարիոյ գծին յաւելեալ պայմանագրութեան համաձայն, այդ գիծը դէպ յառաջ երկարելու համար խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած էր՝ Օսմ. Պանքային ի նորոյ չրջաբերութեան հանել ուզած պանքանոտերուն համար։ Յանձնաժողովս իւր պաշտօնն աւարտած ըլլալով պատրաստած տեղեկագիրը մատուցած է Բ. Դրան։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Կը ծանուցուի թէ աւազակներու նոր խումբեր կազմուեր են Ադր. Պոլսոյ նահանգին սահմաններուն վըրայ։ Խիստ միջոցներ հրամայուած են այս խումբերը ցրուելու համար։

ՊԱԼԿՐԱՏ գիւղին շրջակայքը գտնուած Մանտրա անուն տեղը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, գիւղ մը պիտի հաստատուի գաղթականաց բնակութեան համար։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Ռատոլէն իշխան նախընթաց օր Մուշթաֆա-Փաշա հասեր է, ուր պիտի կրէ կանոնական քարանթինան։

ՀԱԼՔԱԼՂԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ. — Կրթական նախարարութիւնն հարցուցեր է երկրագործական նախարարութեան թէ Հալքալըի երկրագործական վարժարանը ամեն տարի ո՛րչափ աշակերտ կրնայ ընդունիլ, շրջանաւարտ ելլող այն բարձրագոյն նախակրթարաններէն, որք վերջերս հաստատուեցան նահանգներու կեդրոններուն մէջ։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ դեսպանատան զինուորական կցորդ կարգուած է Աղեքսանդր Թագաւորին թիկնապաններէն գեր-գնդապետ Պ. Միլան Միխայլօվիչ, փոխանակ Պ. Նիշիչի որ Սերպիոյ պատերազմական նախարարութեան մէջ պաշտօնի կոչուած է։ Պ. Նիշիչ որ երկու ամսէ ի վեր արձակուրդով Սերպիա կը գտնուի, ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գայ և հրաժեշտ տալէ յետոյ Սերպիա պիտի վերադառնայ։

ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆԻ ՃԱՀԻՃՆԵՐԸ. — Հալէպի նահանգին առաջին ճարտարապետ Պօլոս էֆէնտի ներկայացուցեր է իր տեղեկագիրն ի մասին Իսկէնտէրունի շրջակայ ճահիճներու ցամքեցուցման։ Լեցուելիք տեղւոյն տարածութիւնը 1,500,000 քառակուսի մեթր կը հաշուուի, որով 1,200,000 խորանարդ մեթր հողի պէտք կայ։ Ծախքերը կը բարձրանան 43,000 օսմ. ոսկւոյ։ Այս կերպով 1,500,000 քառակուսի մեթր հերկելի հող ձեռք պիտի բերուի, որուն վաճառումովը եղմտական գանձը 60,000 օսմ. ոսկի պիտի շահի, բաց ի այն օգուտներէն որք պիտի ձեռք բերուին Իսկէնտէրունի կլիմայական պայմաններու բարեփոխումէն։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ. — Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ նոյեմբեր 30ին (Ն. Տ.) իւր բնակարանին մէջ պարահանդէս մը պիտի տայ։

Պ. ԼԱՖԻՒԱՆԴ, տնօրէն Օսմ. կայս. Պանքային, որ ժամանակէ մը ի վեր Եւրոպա կը գտնուի, քանի օրէն մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ՋՈՒՐԵՐ. — Ջէհնճաս իշխանութիւնն որոշած է նորոգել մայրաքաղաքիս փողոցներէն անցնող անոյշ ջուրերու ճամբաները։

ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌՔ. — Սապահ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ըսելով որ պաշտօնեայք ոմանք կամուրջին վրայ և շոգենաւերու մօտ լրագրավաճառաց լրագիր ծախելն արգիլելու կ՚աշխատին։

ԿԱՐՆՈՑ Թօրթում գաւառակին մէջ գտնուած Նամըրվան գիւղախումբը երրորդ կարգի գաւառակի վերածուած է որոշմամբ Պետական Խորհրդոյ, որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով։

ՊՈԼՍՈՅ պատժական ատեանն ի մօտոյ պիտի դատէ Լևոն անուն անձ մը ու իր ընկերներն որք Թօփգաբուի շրջակայքը երկու գնչուհիներու պատիւը բռնաբարել ուզած էին։

Պ. ԿՐԱՆԷ, ներկայացուցիչ արտօնատիրոջ Կ. Պոլսոյ Քարափանց ընկերութեան, Մարսիլիայէն երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ԿՐԵՏԷԻ մէջ ի մօտոյ պիտի հրատարակուի Ախէ անուն Ցունարէն լրագիր մը։

ԱՄԱՍԻՈՅ գաւառին Թղթակցութեանց տնօրէն կարգուած է Ահմէտ Նազիֆ էֆէնտի, տնօրէն Թղթակցութեանց Լազիստանի։

ՇԱՀԶԱՏԷ ՊԱՇԸՅԻ շրջակայ մզկիթի մը մէջ առջի օրը Մարգարէին ծննդեան գրքի ընթերցման հանդէսը կատարուած պահուն, կին մը ծննդաբերութիւն ունեցեր և նորածինին անունը կոչուեր է Հիքմէթը Մէվլուտ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Վսեմ. Րաիֆ փաշա երէկ Ղալաթիոյ մաքսատունն երթալով կատարուած գործառնութիւններն աչքէ անցուց։

ՊԱՂՏԱՏԻ Թղթատարը մայրաքաղաքս մինչեւ Էսկիշէհր երթալուն Պիշէրի մարբանոցէն անդին չպիտի անցնի առողջապահական ներկայ վիճակին պատճառաւ. եւ պայուսակներն անկից առնուելով ուրիշ Թղթատարի միջոցաւ պիտի ղրկուին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ որոշած է որ երկաթուղւոյ ընկերութեանց պաշտօնեայք ու գործաւորք, երբ իրենց վրայ ընկերութեան նշանը կրեն, ազատ մնան անցագրէ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ու շրջակայ գիւղերու մէջ ծաղկախտ երեւան ելած է, ուսկից զըլխաւորաբար տղաքներ վարակուած են։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ նկատելով որ զինուորաց միս մատակարարող վաճառականք Նիկոմիդիայէն եւ Զաթալճաէն դէպի այս կողմ գտնուած տեղերէն ոչխար կը կը գնեն, ինչ որ արգիլուած է եւ հակառակ է իրենց պայմանագրութեան տրամադրութեանը, խնդիրը մատուցած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։ Նախարարաց խորհուրդը նկատողութեան առնլով այդ պարագան որոշած է բացարձակապէս ծանուցանել այդ յանձնառուներուն՝ յարգել իրենց պայմանագրութիւնն և ո և է կասկածի տեղի չտալու համար պարտաւորել զիրենք որ այդ սահմաններէն դուրս իրենց գնած ոչխարներու թիւը պարունակող ծանուցագիր մը ցոյց տան՝ վաւերացեալ նոյն տեղերու կառավարական պաշտօնէից կողմէ։

ՄԱՐԱՇԷՆ կը գրեն առ Հաքիքաթ թէ Զէյթունէն ի Մարաշ խճուղի մը պիտի շինուի։

ՊԷՐՈՒԹԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ. — Անցեալ 1892 տարւոյն մէջ Պէրութի նաւահանգիստը մտած են 587 նաւեր, որոց ընդհանուր տարողութիւնն է 850,500 տակառաչափ։

ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ՈՃԻՐՔ. — Օսմ. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ երեքշաբթի իրիկուն Պանքայի դրան առջեւ կառք նստելու պահուն, կառքին ձիերը անիւը կոտրելով կառքը շրջեցան, սակայն Սըր Էտկար Վինսընդ անվտանգ ազատեցաւ։

— Առջի իրիկունն ի Զուքուր Չէշմէ Հասան անուն գործաւոր մը չորս կանգուն խորութիւն ունեցող կիրի փոսի մը մէջ ինկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

— Խասգիւղի մէջ երեքշաբթի օրը Նիսիմ անուն հրեայ մը վիրաւորեց Ավրամ անուն նաւավարն և փախաւ։ Նիսիմ երէկ ձերբակալուեցաւ։

— Օթէլ Լոնտոնի Թարգմաններէն Լէօնիտի երէկ ռուսական Զաբէրյա շոգենաւէն իջնելու պահուն ծովն ինկաւ, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889 Ի

Վարձատրութեանց դիւանէն յանձնաժողովը
ԿԸ ՇՆՈՐՀԷ ՈՍԿԻԷ ՄԻՏԱԼԻ ՎԿԱՅԱԿԱՆ ՄԸ
Առ Պարոն Ս. ԹՐԻՊՈՍ,
ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ
Խմբակ Ե.—ԴԱՍ 73

ԸՆԴՀ. ՏՆՐ. ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
Ն. ՊԻԿԱՐ
Նախագահ խորհրդոյ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ
Ս. ԹԻՌԱՐ

ՓԱՐԻԶ, 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1889

Փարիզի վերջին ցուցահանդէսին մէջ, հելլենական ճարտարագործութեան այս բերքին տըրուած բարձր գնահատում պատիւ կը բերէ ոչ միայն պատրաստողին, այլ հելլենական ճարտարագործութեան։

Գաղափար մը կազմելու համար այն մեծ յաջողութեան կարեւորութեանը վրայ զոր հելլենական ճարտարագործութիւնը այս մրցավայրին վրայ կը շահի Պ. Թրիբոսի քոնեաքովը, կը բաւէ ըսել թէ միայն քոնեաք պատրաստողներու տրուած չորս ոսկի միտալներէն երեքը ֆրանսացի գործարանատէրեր շահած են եւ մէկն ալ Պ. Թրիբոս։ Այսքան փայլուն գնահատում մը նոր, ամեն դրուատիք աւելորդ է։ Ուրեմն անօգուտ կը կարծենք խօսիլ բոլորովին մասնաւոր այն գնահատումներուն վրայ որք եղած են Պ. Թրիբոսի քոնեաքին՝ Վիեննայի, Պոռտոյի ցուցահանդէսներուն ինչպէս նաեւ Օլիմպական ցուցահանդէսին կողմէ, այս վերջնոյն հիմնուելէն ի վեր։

Թուրքիոյ միակ ներկայացուցիչները Պ. Պ. ՏՈՒՔԱՍ ԵՂԲԱՐՔ.

Կ. Պոլիս, Ժալաթիա, Ալեքսիատի խան, թիւ 17։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 1 Նոյմ. — Կոմս Թաաֆֆէի նախարարութեան տեղ նոր վարչութիւն մը կազմելու համար երից կուսակցութեանց խորհրդակցութիւնը կը շարունակուի։ Ծերակոյտի անդամ և Կայսրութեան Ատենին դատաւոր Վինտիշ Կրեց իշխան նախարարապետութեան յարմար կը նկատուի, բայց անձնական պատճառներով չընդունիր կ՚ըսուի։ (Թաաֆֆէ կոմսին դիրքը խախտած է, զի Երեսփ. Ժողովոյ մեծամասնութիւնն հակառակ է իւր ներկայած ընտրական նոր օրէնքին։)

ԱԹԷՆՔ. — Կառավարութիւնն Իտալիայէն եկող նաւերու քարանթինան 24 ժամու իջուցած ըլլալով, աւստրիական դեսպանը բողոքեց՝ իրենց նաւերուն հնգօրեայ քարանթինայի ենթարկուած մնալուն դէմ։

ԱԵԱԶԻՕ (Քորսիքա). — Ռուս նաւախումբն հոս եկաւ, և եռանդեամբ ընդունուեցաւ ֆրանսական խումբ բազմութեան կողմէ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Շիքակոյի քաղաքապետին մահուան պատճառաւ, Արուեստահանդէսին փակման առթիւ խորհուած հանդէսք տեղի պիտի չունենան։

ԼՈՆՏՈՆ. — Կը հերքուի այն լուր թէ Անգլիոյ և Սպանիոյ յարաբերութիւնք աւրուեր են։

ՊՈՒՔՐԷՇ. — Հոկտ. 30ին, 7 նոր վարակեալ և 4 մեռեալ հնտախտէ։

ՓԱՐԻԶ. — Հրամայեցաւ գաւառապետներուն որ Պ. Կիրսի շնորհակալութեան հեռագիրն ամեն կողմ փակցնել տան։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 20 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 ³/₄
3 » Փարիզի »		22 95
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈԽԱՌԻՍՏՔ		
Երէկ երեկոյ զոց. (Միաց. Դ. Սէրի)		24 03
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելու	»	24
Կէս օրին		24
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —
ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ		
Փոխառ. Միւն Սէրի		55
»	»	34 25
» Գ »		25 20
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Օսմիւնէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Քօնս	» »	3 05
Օսմ. Շանտ է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 31
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ.Ապահովագր. Ընկ	» »	305
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	86 62
Բաժնեթուղթ Լաւրիոմի		39

ՀՈՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
ՓՇՐԱՆՔՆԵՐ

Օդ. — Ուր օդ չիկայ, հոն կեանք չիկայ, ո՛չ բուսական՝ ոչ ալ կենդանական, մարդոց ու կենդանեաց գոյութեան համար ինչպէս օդն անհրաժեշտ է, նոյնպէս ալ բացարձակ կերպով պէտք է բոյսերու կենացն համար։

Օդը իր զանազան աստիճանի բաղադրութիւններովը, տարբեր տարբեր ազդեցութիւններ կ՚ընէ բոյսերուն վրայ. խոնաւ օդերու մէջ մամռեր, բանջարեղէններ, մարգագետիններ, փուշ և տեսակ տեսակ կազմեներ լաւ կը բուսնին, միայն թէ խաղողը և եգիպտացորենը դժուար կը հասուննան։ Որթատունկը, ձիթենին, եգիպտացորենը աղէկ կը յաջողին, բայց բանջարը չի բուսնիր։

Լոյս. — Ուր լոյս չիկայ, հոն գոյն չիկայ, ո՛չ բուսական ոչ ալ կենդանական, լոյսն ալ օդին պէս անհրաժեշտ տարրերէն մէկն է կենաց համար։

Լոյսը կը գունաւորէ բոյսերը. տերեւներու ձգտիչ ու հրապուրիչ կանաչութիւնը կանաչ հիւթի մը կը պարտինք որ կը կազմուի արեգական ճառագայթներու ազդեցութեան ներքեւ։

Լոյսը բոյսերու հիւսուածքները կը զօրացնէ տալով անոնց կենդանի երեւոյթ։

Լուսոյ ազդեցութեան ներքեւ դարձեալ կը շինուին բոյսերու մէջ անուշահոտ, քաղցրահամ, շաքարային և բեկուզային հիւթեր։

Տկար լոյսերու ազդեցութեան ներքեւ բուսական հիւսուածքներ նիհար կըլլան և ոչ գիմացկուն, տերեւները դեղին կըլլան և ոչ կանաչ, պտուղները իրենց կուսակոյը խակ կը մնան։

Պտուղներու վրայ, որպէս զի արեգական ջերմութիւնն ու լոյսը հասնի, պէտք է տերեւներու մէկ մասը քաղել՝ եթէ կը խափանեն կենսատու արեւը. այս գործողութիւնը, այսինքն տերեւքաղը, պէտք է կատարել մանաւանդ որթատունկի, եգիպտացորենի և պըտղատու ծառերու վրայ։

Խիտ բուսած ծառեր ու բոյսեր, որոց մէջ լոյսն ու ջերմութիւնը չեն թափանցեր, կ՚երկննան կը բարձրանան, լոյս մուրալու, իրենց կեանքն ապահովելու համար. բուսոյ այս վիճակէն կը հետեւին խել մը անկարգութիւններ, օրինակի համար սաստիկ հով մը, տեղատարափ անձրեւ մը, կը տապալեն, արմատախիլ կ՚ընեն այս նիհար բոյսերը. ուրեմն պէտք է բուսական հեռաւորութեամբ անկուած ըլլան ծառեր ու տունկեր որպէս զի խաղալիկ չըլլան օդերեւութային փոփոխութեանց։

Մթութիւն. — Անհրաժեշտ կարծուած է մինչեւ ցարդ, չեմ գիտեր թէ պիտի կարծուի՞ յաւիտեան ալ։

Գետնախնձորի, ատեպղինի, բանջարներու արմատներ մթութեան մէջ կ՚աճին ու կը մեծնան, սերմեր տաքութեան, խոնաւութեան ու մթութեան մէջ կը ծլին. արդիւնքին նայելով էական տարրերէն մէկն է։

Ցող (ցօղ). — Գիշերիկ եղանակներու մէջ կը զովացնէ բոյսերը, կը կենդանացնէ մանաւանդ այն բոյսերը որք արեգական բարկ ճառագայթներու ազդեցութեան տակ սմքած ու արեւահարուած են։

Դժբախտաբար երբ առաւօտեան հովն ու արեւը կը չոգիացնեն չայի արցունքները (կաթիլները), սաստիկ պաղութիւն մը յառաջ կուգայ որ կը վիրաւորէ և կը մեռցնէ թթենեաց տերեւները, այգետունկի ծաղիկները, ինչպէս նշենւոյ և դեղձենիի ծաղիկները։

Ցողը գարնանային և աշնանային եղանակներու մէջ աւելի առատ կիջնէ քան ամառնային և ձմեռնային եղանակներու մէջ։

Ցողը ցուրտ և խոնաւ երկիրներու մէջ աւելի շատ կիջնէ, քան տաք ու չոր երկիրներու մէջ։

Ցողի օգտակարութեանը բաղդատելով իւր պատճառած վնասները կրնանք ըսել թէ շատ օգտակար տարրերէն մէկն է հողագործական տեսակէտով։

Թափանցելի կաւոտ ու կրային հողեր անյագաբար կը ծծեն ցողը, մանաւանդ եթէ խնամով վարուած ու հերկուած ըլլան։

Ցողի ազդեցութեամբ հերկուած հողեր կը փըխրանան (կակուղնալ խոնաւութեամբ, այս բառը պէտք է գործածել մանաւանդ գարնան սերմերը, անձրեւներէ, ձիւներէ վերջը կակուղցած հողերու) որպէս թէ կըկին հերկուած ըլլային։

Ցողը հարաւային և միջօրէականի երկիրներու համար աւելի օգտակար է, քան հիւսիսային երկիրներու։

Հարաւային ու միջօրէականի մօտ գտնուած երկիրներ, տաք կլիմաներու ներքեւ գտնուելով բնական է տաք ու չոր կըլլան, որով ջրուելու պէտք կ՚ունենան միշտ. հիւսիսային երկիրներ ընդհակառակն ցուրտ ու խոնաւ ըլլալով շատ քիչ պէտք ունին խոնաւութեան։

Ցողը՝ տաք կլիմաներու հողին վրայ եթէ բարիքներ կը սփռէ, ցուրտերուն վրայ ալ չարիքներ չի ցաներ։

Շէյլի ԳԱՐԵԳԻՆ Գ. ՄԵՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՕՐ. ԱՂԱՒՆԻ

Երեքշաբթի օրը տեղի ունեցաւ, Մայր եկեղեցւոյ մէջ, Սամաթիոյ Ն. Վարդուհեան վարժարանի ձեռագործի և ձեւագիտութեան վարժուհի օր. Աղաւնի Տէր Գէորգեանի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը։ Դագաղը կը շրջապատէին Ն. Վարդուհեան վարժարանի նախկին և արդի սանուհիք, ինչպէս նաեւ Լուսաւորչեան վարժարանի ուսանողուհիք։ Դամբանականը խօսեցաւ Արժ. Յովհ. Վ. Արշարունի, որ յիշեց բազմաշխատ ուսուցչուհւոյն առաքինութիւնն և հեզահամբոյր բնաւորութիւնը։ Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդն ու Հոգաբարձութիւնը ներկայ էին։ Ուսուցչաց երիցագոյններէն Յ. Թիւլեան եւ Յ. Ոսկան էֆէնտիները եկած էին իրենց պաշտօնակցուհւոյն վերջին յարգանք մը մատուցանելու։ Դագաղը Տաճարէն դուրս ելնելուն՝ Վարդուհեան սանուհի մը սրտայոյզ շեշտերով արտասանեց դամբանական մը, մինչ իւր ընկերուհիք կը հեծկլտային և հազիւ կը զսպուէին իրենց 14 տարուան սիրելի վարժուհւոյն դագաղին փարելէ։ Յուղարկաւորք մեծապէս յուզուեցան՝ ներկայ գտնուելով արդիւնաշատ Օրիորդին սանուհեաց երախտագէտ զգացմանց այս արտայայտութեանց։

Վարդուհեան սանուհիք դրած էին գեղեցիկ պսակ մը։ Նոյնպէս ծաղկեայ պսակ մ'ալ դրած էին Լուսաւորչեան սանուհիք։

Աւասիկ ի դիմաց Ն. Վարդուհեան սանուհեաց արտասանուած դամբանականը.

Բարեյիշատակ վարժուհի

Հիւանդութիւնդ կը զրկէր աշակերտուհիներդ ցանկալի տեսութենէդ, ջերմ էին մաղթանք առողջութեանդ վերահաստատման համար. բայց անդարձ էր երկնից վճիռը և ահա եկաւ օրհասը և յանակնկալս կապտեց զքեզ անոնց սէրէն. անոնք կը յուսային այժմ շուրջդ խայտալ, և ճարտար ձեռքէդ դաս մ'ալ առնուլ և սակայն արդ համախմբեալ են քու դագաղիդ շուրջը, արտօսր յաչս և ցաւ ի սիրտ։

Այս դառնակնիք թէպէտ անակնկալ՝ անխուսելի էր ինքնին. դու իբրեւ մահկացու կնքեցիր մահկանացուդ, բայց իբրեւ մի դուստր եկեղեցւոյ, բարեբարոյ կոյս և ճարտար, անձնուէր ուսուցչուհի, անմեռ ես անոնց համար, որ քեզ ճանչցան և մանաւանդ անոնց՝ որ քու աշակերտուհիներդ ըլլալու առաւելութիւնն ունեցան. բազմաթիւ են այս սանուհիք. գուցէ այլք յաջողած ըլլան մեզ աւելի օգտել քու դասերէդ, բայց առաւել երախտագէտ քան զնոսնեանս։

Սամաթիոյ վարժարանաց հոգաբարձութիւնը քու դագաղդ պսակազարդ պատուելով իբրեւ նշան իւր համարման եւ գոհունակութեան տասն և հինգ ամեան երախտեացդ համար, կրկնակի կ'աւելցնէ առ ինքն աշակերտուհեաց երախտագիտական զգացումը, որ ոչինչ ունին նուիրել յիշատակիդ, բայց եթէ իրենց արտասուքը։

Օրիորդ Աղաւնի, դու պատուեցիր յանձըն քո, քրիստոնէական առաքինութիւնները, բարձրացուցիր ի վարս քո Հայ կուսի մը համեստութեան պատիւը, բորբոքեցիր ի գործս քո ճարտարութեան, յառաջադիմութեան սէրը։ Մաքրութիւն հոգւոյ, միակութիւն մտաց, ճարտարութիւն ձեռանց, եղան քեզմով մեր սեռին պատիւ։

Աշակերտուհիքդ զքեզ յաւէտ պիտի յիշեն, բայց մենք Սամաթիացի Նունեանքս, քեզ պիտի յիշենք, և քեզ նմանիլը պարտականութիւն մը պիտի համարինք մեզ։

Օրհնեա՛լ յաւէտ յիշատակդ, Աղաւնիդ անուամբ և Աղաւնիդ բարուք։

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ
ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Թիֆլիսի շրջակայքում անտառներ տընկելու համար կազմուած յանձնաժողովը որոշել է անտառներ անկել առ այժմ 10 դեսեատին տարածութեան վրայ։ Քաղաքային խորհուրդը հոկտեմբերի 4-ի նիստում ընդունեց յանձնաժողովի զեկուցումը որով յիշեալ նպատակի համար 3,500 ր. է պահանջւում։

—Բագուաբնակ շուշեցի նաւթի յայտնի գործարանատէր Միքայէլ Արամեանցի ամուսնու՝ տիկին Եղիսաբէթ Արամեանցի դէմ սպանութեան փորձ էր եղել և անողը տիկնոջ տագրն էր։

Թիֆլիզի մամուլը այս դէպքը հաղորդելով, շտապեց զանազան մանրամասնութիւններ հրատարակել։

Ընթերցողն այդ առթիւ իմացաւ, որ Պ. Միքայէլ Արամեանը սպանութեան փորձը կատարելուց առաջ շտապել է արտասահման գնալ՝ հետը տանելով իւր բոլոր զաւակներին։ Ասել է, որ նա գիտացել է թէ ինչ է կատարուելու։ Այնուհետեւ հրատարակուեցաւ, որ Մ. Արամեանցի կինը յայտնել է, որ իւր տագրը իւր ամուսնու կամքովն իրեն սպանել է կամեցել և թէ Մ. Արամեանը ցանկութիւն է ունեցել բաժանուելու իւր կնոջից եայլն։

Տ. Եղիսաբէթ Արամեանցը հեռագրով մի հերքումն է ուղարկել։ Տիկինն ասում է, որ իւր ամուսնու թշնամիներն են վերը յիշած լուրերը հնարողները, որ ինքը չէ ասել թէ իւր ամուսինն է իւր տագրը յորդորել սպանութեան փորձը անելու իւր դէմ և թէ իւր ամուսինը մտադիր է եղել բաժանուելու իրենից։

—Անդրկովկասեան երկաթուղու վարչութեանը թոյլ է տրուած Փոթիի նաւահանգստում 207 քառ. սաժէն տարածութեամբ երկաթեայ ծածկոց շինել։ Այդ ծածկոցն անհրաժեշտ է ճանաչուած աղական առեւտրի շահերի համար, որովհետեւ ապրանքը Փոթիում թէեւ երկաթուղու վագոններից ուղղակի նաւերն է տեղափոխւում, բայց վագոնների պակասութեան և նաւերի ուշանալու պատճառով շատ անգամ ապրանքը ծովափին է մնում։

—Կովկասի Պ. կառավարչապետը Բագուի գնացքով Թիֆլիս վերադարձաւ։

—Թագաւոր կայսրը Թիֆլիսի նախկին քաղաքագլուխ իշխ. Ն. Արղութեան-Երկայնաբազուկին հաճել է թոյլ տալ կրելու Բուխարայի էմիրի նրան շնորհած բուխարական ոսկի մետալը առաջին աստիճանի, իսկ Թիֆլիսի ոստիկանապետ Մասալսկուն —նոյն մետալը երկրորդ աստիճանի։

—Պրոֆեսոր Ն. Մառը, Երեւանի նահանգից վերադառնալով, հոկտեմբերի 6 ին Պետերբուրգ ուղեւորուեց։

—Վրաստանի էքզարխի կարգադրութեամբ, Թիֆլիսում շուտով Վրաստանի էքզարխութեան բոլոր հոգեւորականների համագումար է լինելու՝ հոգեւոր գործերին վերաբերեալ շատ խնդիրներ քննելու համար։

—Բագուի տեղական թերթի ասելով, Ռոմանեան հողում, Ղորղանեանի արդիւնարանում 170 սաժէն խորութիւնից նաւթ է սկսել դուրս ժայթքել։ Նոյն տեղում, Ռոտշիլդի արդիւնարանում 153 սաժէն խորութիւնից զուտ նաւթ է դուրս բղխում օրական 150 հազար փութ քանակութեամբ։

—Հանքային դեպարտամենտի տեղեկութիւններից երեւում է, որ անցեալ 1892 թուին Ռուսիայում քարածուխ ստացուած է ընդամենը 422,010,000 փութ, 42,210,000 փութով աւելի, քան նախորդ տարին։ Ստացուած քարածխի ընդհանուր թուից Կովկասին գալիս է 1,193,077 փութ —547,183 փութ աւելի 1891 թուին ստացածից։

ՆԱՄԱԿԸ

Տղու մը պէս, որ չուզեր յիշել բուն չարժառիթն իր լացին՝ հեկեկանքով կուլայի ես սենեակս քաշուած, քանզի վիշտով լեցուած փքա՜ծ էր սիրտս։ Լքուի՜լ, պատանեկան էն խանդոտ շրջանին մէջ լքուիլ՝ կը նշանակէ սիրոյ ողջակէզն ըլլալ, ողջ մեռել մը ըլլալ, կատակերգականի մօտիկցող իմ դերս ուրի՛շ մը սկսած էր կատարել հանդէպ անոր, ու ես ազդին մինակ՝ դատապարտուած էի ողբերգականը սերտել մեկուսի։

Հոգիի այս ոգորումին մէջ գրադարանիս դիմեցի, յիշատակներուս այդ գանձարանին։ Անկանոն, անճոռնի տակնուվրայութիւն մը հան. երբեմն ի վեր ո՛վ չկած ունէր որ։ Ամէնքն, իր հոտաւէտ ու գեղագիր նամակներուն ամէնքը պատռեցի, որովհետեւ այդ «Թութակութիւնները» պահելով՝ շատցուցած հրահրա՛ծ պիտի ըլլայի մորմոքներս։

Օգոյին, տափա՛կ զտայ բոլոր այն սէրերը զոր ունեցած էի կեանքիս մէջ, քանզի կեանքս արդէն խաբկանք մըն էր անհամբոյր, պարպուա՛ծ էր հոգիս այն գեղեցիկ չզիէն որ իմ տարփանքներս էին, պատանութեանս քա՛ղցր տարփանքները։

Վհատումէս ճիտս ծուռ, կը շարունակէի իմ խեղ խօլ փնտռուքս՝ գիր—յիշատակներուս այդ լաբիւրինթոսին մէջ, երբ ձեռքս անցաւ ճմրթկուած թուղթ մը։ Գիւտ մը ըրած էի, և ի՜նչ գիւտ, Աստուած իմ. ալ գուցէ անկէ՛ կախում ունենար տարտամութեան մէջ խարխափող իմ կեանքս։ Ատիկա լուսահոգի աղջկան մը այն նամակն էր զոր ինծի ուղղած էր՝ երբ զինքը սիրելէս յետոյ լքած էի. խեղճ զգայնիկը կենդանաբանօրէն կրցեր էր գնդասեղել այդ միածալ պզտիկ թուղթին վրայ ամբողջ երամի՝ երեւակայութեանը սեւ թիթեռնիկներուն, իր ցնորքնե՛րը, իր պատրանքնե՛րը, այդ մանր գիրով պզտիկ նամակին մէջ կրցեր էր սղմեցնել բովանդակ կսկիծը իր սրտին, իր համա՛կ արիւնլուայ սրտին՝ իմ քմայքիս ճմլուքներէն։

Իսկոյն փայլակ մը անցաւ երեւակայութեանս մութ հորիզոնէն։ Թերեւս, կը մտածէի, այս հեւքոտ կրքոտ տողերն որ ազդեցիկ չէին եղած բնաւ իմ առնական սրտիս, կարենա'ն կակղացնել անորը, որովհետեւ կոյսերը փափկակազմ կ'ըլլան, զգայնո՛տ կ'ըլլան, որովհետեւ կոյսերը դիւրաւ կը զգածուին ու դարձի կուգան։

Այս մտածմամբ էր որ վայրկեանի մը մէջ համբուն էութիւնս ուռուցիկ կ'զգայի բերկրանքի զեղ հովով մը, կ'զգայի որ բաղձանքներուս ցնդած գոլորշին կը վերսկսի խտանալ ներսիդիս։ Եւ երկիւղածօրէն, գրեթէ գուրգուրալով այդ փտ'ը մը թուղթին վրայ որ նետուելու դիտումով պլլուած՝ թղթութենէ ելած էր բոլորովին, նոյնութեամբ օրինակեցի անոր նուիրական տողերն, իրե՛ն խրկելու համար։

Պատճէնը կ'արժէ հոս դնել.

«Ածականներու է՛ն յարմարը քեզի, «ուխտադրուժ»—։

«Ես երազանքով սնած մէկն էի, բայց դուն ուզեցիր որ տեսլականի այդ բարձունքէն վար իջնամ, ուզեցիր որ համտեսեմ վիշտի դառնութիւնը, դուն կառեցուցիր հոգիիս սլացքն որ անհունին ու գեղեցկին կ'ուզէր ձգտիլ։

«Ծխանքի նման որ գետինը կը սիրէ՝ պիտի սողամ այսուհետեւ քու շուրջդ, ոտքերուդ տակը, ստուերդ ըլլամ պիտի, քեզմէ անանջատ։

«Ինչո՞ւ, անգութ, իմ բղձանքներս թռցնեցիր այսքան կանուխ, սա նո՛ր բողբոջող փափաքներս որոնց բոյրովը հոգիս սովոր էր գինովնալ։ Այդ աղւոր անո՛ւշ փափաքներս ալ պիտի չ'ուզուին յոյսերուս ողբերակէն, քանզի ցամքած է անհ. Ու ես տրտմագին, պիտի դիտեմ սրտիս կանխահաս աշունը, զգացումներուս տերեւաթափը։

«Իմ խորանէն՝ ուր քու պատկերդ կախած ունիմ, պիտի վար առնեմ սիրոյս կանթեղը, վասնզի վառել չեն ըներ անոր, հազա՛ր աւելորդ հոգեւոր պլլալով։ Երեւակայութիւնս դադրի պիտի անոր բուրվառն ըլլալէ, վասն զի հատած է մէջի խունկը, և հուրն՝ ածխացած···։

«Երբեմն երբ մինակս մնամ, կը խորհիմ այն ժամուն անցեալիս վրայ որուն խուսափուկ վայրկեանները խենթի պէս գողցար ինէ՝ անհունը. ու ճիշդ այդ րոպէին է որ ուղեղս կը ծակէ կ'անցնի կեանքէ հրաժարելու ցուրտ մտածումը, սարսուռներս են հեշտը առթելով ինծ։

«Հիմայ բաղձանքի դալուկը իր դիմակն էր դրած երեսիս, և հատնումը՝ իր մեքրոպը ծգած ներսիդիս։ Շնչառութիւնս հառաչանքի նմանող գործողութիւն մըն է, հեւ ի հեւ շնչառութիւն մը զոր կապ կապ կ'ընէ երբեմն չոր հազըս։ Կ'զգամ, ա՜հ, կ'զգամ որ սկսած է յամր քայքայումը իմ արդէն վատոյժ կազմիս։

«Եւ երբ իրա՜ւ չի կարենամ դիմադրել այս գերբնական ցնցումին, անօրէ՛ն, սոսկա ոճիրէդ։

«Բայց ես պիտի օրհնե՛մ մահս, եթէ երջանիկ ըլլաս ինէ վերջ···»

* * *

Ալ ինտո՞ր չօրհնեմ քեզի հէ՛ք մոռցուած աղջիկ։ Այդ զգայուն, այդ կրակոտ նամակն ուր քու սիրտդ ծայլեր գրեր էիր՝ թէեւ ոչինչ ներգործած էր իր թարմութեանը մէջ ենթակային վրայ, հիմայ մեծ, շատ մեծ դեր կատարած եղաւ. սակայն կեա՛նք մը փրկած եղաւ, իմ արե՛ւս. վասն զի ամիս մը յետոյ նշանուած էի անոր հետ։

Նամակիդ վերջընթեր պարբերութիւնը որ մանչերուն քարսի՛րտ անհոգութեան դէմ անե՛ծք մըն էր սոսկալի՝ ցնցած էր անոր էութիւնը։

Ու ես, դժբաղդս, քեզմէ ետքը տառապէի, ըրածս քաշէի՝ թերեւս՝ եթէ զրուցած չըլլայիր վերջին ներող և անյիշաչար խօսքերդ՝ ուր բարձր վեհութիւն մը կը ծփայ···։

ԹԵՈԴԻԿ

Աստի անտի

ՍԱՌԱ ՊԵՌՆԱՌԻ ԺԱՄԵՐԸ

Կը հաւատա՞ք որ, հռչակաւոր դերասանուհին, հակառակ իր մեծ համբաւին ու հարստութեան՝ անընդհատ աշխատող մըն է միշտ, յաճախ իր անձին մնասելու աստիճան ծայրայեղ կերպով։

Քանի մը ամիս առաջ ուզեց անգլիերէն ալ սորվիլ եւ իսկոյն դասատու մը կանչել տուաւ։

Դասախօսութեանց գնոյն վրայ շուտով համաձայնութիւն գոյացաւ. բայց կը մնար ժամերու խնդիրը։

—Տեսնենք, ըսաւ Սառա՝ քաղուածք ընելու ձեւով։ Առաւօտուն արթուզարթ եւ մասերու սերտում··· կէս օրէն ետք, փորձ։ Իրիկունը ներկայացում···

—Բայց հարկաւ վայրկեան մը պիտի գտնէք։

—Կեցէք, գտայ··· կէս գիշերէն երկու ժամ վերջը կը յարմարի՞ ձեզի։

ՄԱՔ-ՄԱՀՈՆԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Բարիզի նախկին քաղաքապետ մը հետեւեալ մանրադէպը պատմեր է քրոնիկագիր մը։

Մաք-Մահոն մարէշալը զինուորական կեանքի մէջ իր ունեցած մէկ սովորութիւնը անխախտ պահած էր նաեւ Հանրապետութեան նախագահ եղած ժամանակը, —այն է առաւօտները շատ կանուխ արթննալ, և անկողինէն ելլելուն պէս, ինք իր ձեռքով խոզանակել իր համազգեստը, մանաւանդ խնամօք։ Գիշեր մը, Վէրսայլի պալատը հանդէս տրուելուն պատճառաւ, Մարէշալը քաղաքապետական պաշտօնատունը պառկեցաւ։ Քաղաքապետը զգոյշ գտնուելու համար որպէս զի անհաճոյ բան մը չի պատահի, հագուած ինկաւ անկողնոյն վրայ, կէս քուն, կէս արթուն։ Արշալոյսին, բակին կողմէն՝ որուն վրայ կը գտնուէր նախագահին գտնուած սենեակը, աղմուկ մը լսեց։ Պատուհան վազեց ու զարմանքով տեսաւ որ, նախագահը շապիկով, և պատուհանները բացած՝ առջի գիշերուան հագուստները կը խոզանակէր։

Քաղաքապետը, բարեհաճ զգացումով մը, քիչ մըն ալ հաճոյակատարութեան տենչով, ինքն ալ խոզանակ մը յափշտակեց, հագուստները առաւ, եւ կամացուկ մը պատուհանին քով սրբելով սկսաւ խոզանակել։

—Բո՛սթ··· բը՛սթ··· կընէ նախագահը։

Քաղաքապետը չի լսել կը կեղծէ, յետոյ ձայնին եկած կողմը փնտռելու ձեւով մը կը նշմարէ վերջապէս Մարէշալը և ներում կը խնդրէ որ արթնցուցած էր զայն։ Մարէշալը նշան կ'ընէ թէ ինք արդէն արթնցած էր, եւ կը հրաւիրէ քաղաքապետն իր խուցը ելլել ուր փոքրիկ ճառախօսութիւն մը կ'ընէ՝ կանուխ արթննալու և իր գործն իր ձեռքով տեսնելու առաւելութիւններուն վրայ։

Այս դէպքէն քանի մը օր ետքը, Վէրսայլի պալատան մէջ պարահանդէս կար և Հանրապետութեան նախագահն, իր քով ունենալով Կալլէսի իշխանը, հրաւիրեալները կ'ընդունէր։ Երբ կարգը քաղաքապետին եկաւ, Մաք-Մահոն փութաց Անգլիոյ գահաժառանգին ներկայացնել զայն, ըսելով.

—Պատուակա՛ն մարդ մը··· Պատիւ ունիմ ձեր բարձրութեան ներկայացնել Ֆրանսայի ամենէն աւելի կանուխ արթնցող քաղաքապետը։

ԹԱՏԵՐԱԽԱՂԻ ՄԸ ԱՐԺԷՔԸ

Բարիզի Վառիէթէ թատրոնին մէջ այս պահուս կը ներկայացուի նոր և զբօսալի խաղ մը, Մատամ Սաթան, որուն առաջին երեք ներկայացումներուն հասոյթը եղած է··· քսան հազար ֆրանք, այսինքն իւրաքանչիւր ներկայացման համար վեցհազարական ֆրանքէն աւելի։

ՀԱՆԵԼՈՒԿԻ ՄԻՋՈՑԱՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Վիրջինս, Լիլ քաղաքի բնակիչներէն՝ օճառի գործարանատէր մը նամակ մը կը հրատարակէր բարիզեան չորս թերթերու մէջ, տղայական ամենապարզ հանելուկներ առաջարկելով, և զանոնք առաջին լուծող երեք անձերուն խոստանալով ոսկիէ, արծաթէ ու նիքէլի ժամացոյցներ։ Ասոնցմէ զատ, ամէն նամակագիր որ կուզէր տուփ մը օճառ ստանալ, կրնար իր նամակին մէջ 1 Ֆրանք 35 սանթիմի թղթադրոշմ դնել։ Շատ չ'անցած, հազարաւոր նամակներ կը տեղային Լիլի նամակատունը, ամէնքն ալ պարունակելով որոշեալ գումարիկը։ Տեղւոյն ոստիկանութիւնը կասկածելով որ գործին մէջ խաբէութիւն կայ, ձերբակալեց գործարանատէրը և հաստատեցաւ թէ մարդը խաբէութիւն մը չէր գործեր, այլ պարզապէս ուզած էր ամերիկեան դրութեամբ ռէքլամ մը ընել իր օճառները ծախելու համար։

ՄՈՒՇՏԱԿ

Ձմեռուան առաջին ցուրտերուն հետ՝ երեւան ելած են մուշտակները Բարիզի մէջ։ Քանի մը տարիէ հետէ, շատ ընդհանրացած են սակայն անոնք, և ինչ որ առաջ հարուստ անձանց կառքերուն մէջ միայն կը նշմարուէր, հիմայ փողոցներուն և մինչեւ իսկ օմնիպիւսներուն մէջ ալ գործածողներ կ'ըլլան։ Բայց, մուշտակ ալ կայ՝ մուշտակ ալ կայ. այսպէս, օրինակի համար, գործաւոր աղջկան մը հպարտօրէն կրած մուշտակը չի համեմատուիր ժիւտիքի գործածած մուշտակին հետ որ քանի հազար ֆրանք կ'արժէ։ Ուրիշ դերասանուհի մը, տիկին Մառի Մայնիէ, թանկագին սամոյր մը գնած է. ուրիշ մը, Ռուսիայէն բերել տուած է ջրաղուէսի և աղուէսի կապոյտ մուշտակներ որոնց ամբողջ հարստութիւն մը կ'արժեն։ Մեծահարուստ ամերիկուհի մը, տիկին Մաքէյ, քանի մը տարի առաջ, սեւ աղուէսի մորթէ վերարկու մը շինել տուած էր որուն պատրաստութեանը համար հարկ եղած էր գտնել նոյն տեսակ աղուէսի 1200 մորթ. գինին վրայ գաղափար կազմելը դիւրին է։

ԳԱԲԻԿ

Դպրոցական մըն էր Գաբիկ, Ս. Թաղի վարժարանին սաներէն. Թաղեցիք լաւ կը ճանչէին զինքը. միջահասակ, նիհար և դեղնադէմ պատանի մըն էր։ Ձմեռուան ձիւնին ու փուքին՝ ամէն օր կ'անցնէր՝ սառած մատներուն մէջ սեղմած գրքերն ու տետրակներն, ինչպէս ամառը տաքուն։ Ամէն մարդ կը սիրէր զինքը։

Գաբիկի հայրը, աղքատ և պարզ ձկնորս մը, շատ անգամ հառաչելով կ'ըսէր. «Ա՜խ··· դպրատուն երթայ ինք նէ պէլքի պանի մը պէնզէմիշ կըլլայինք, օրթալըխը պարակծաւ, հիմա կրել կարդալ հեսապ քիթապ կիտցողներուն մարդ կըսեն կօր. ինչ է նէ, պարէ մենք չեղանք նէ Գաբիկիս օղլուն դրպատունին մուխայէթ ըլլանք տէ առաջ Աստուած անով խնտանք։»

Անցան տարիներ, անցան դպրոցական շրջաններն որոց մէջ օրինակելի յառաջդիմութեամբ փայլեցաւ Գաբիկ, միշտ իւր ուսուցչաց սէրն ու համակրանքը շահելով, և վերջապէս օր մըն ալ եկաւ որ թողուց կրթական յարկն ու գնաց ակամայ խառնուիլ գործնական կենաց հոսանքին։

Տասնեւութը տարեկան էր Գաբիկ երբ կորսնցուց իւր հայրը. ինք անցաւ տան մատակարարութեան գլուխը. մայրը՝ առտընին կարգադրութիւններն հոգալու անկարող, իւր աղջկան և իւր անդրանիկ որդւոյն թողած էր ամէն ինչ, ու ինք քաշուած էր ողբալու իւր սեւ կորստեան կսկիծը։ Դպրոցական գրասեղանէն ձկնորսի նաւակը ո՜րչափ հեռու է։ Այժմ կը տեսնեմ զինքը հին ու պատառատուն զգեստներուն մէջ կծկուած, իւր նիհար ու կարծր ձեռնելով որք գրչի վարժուած էին, կը թիավարէ իւր հօր նաւակին յարատատան, ճարելու համար հացը որուն կը կարօտի նախ իւր մայրն անկար, յետոյ ինքն և քոյրն աննեցուկ։

* * *

Մայիսի վերջերն էր, երբ Ս. Թաղի ծովեզրը նստած էինք մէկ քանի բարեկամներով։ Մարմարան՝ կապոյտ ջրադաշտ մը ուր ալեակները կ'օստոստէին աջ ու ձախ. ջինջ ու պայծառ երկնքին տակ՝ ուր թեթեւ ամպիկներ կը վազվզէին հոն ու հոս, իրարու հանդիպելով, զիրար վանելով, և յաճախ գիրկընդխառն երթալով մինչեւ հորիզոնը՝ ուր ջուրերուն մէջ կը սուզէին անդարձ։ Նաւակները կ'անցնէին կը դառնային անդադար, ընտանիքներ, պատանիներ, մանկտիք կը նաւարկէին եւ գեղեցիկ խառնակութիւն մըն էր այս. կը դիտէինք, ծովեզրը նստած, օրուան յետին ժամերուն, երբ արեգը կ'իջնէր կ'անհետանար՝ հուրի մեծափայլ շողեր արձակելով հեռուն հորիզոնին վրայ։ Փոքրիկ ամպիկ մը սեւ ու մութ, բրթաւ եզերքէն ու արագ վազքով եկաւ ծածանիլ մեր գլխուն վրայ. հովը որ մինչեւ այն ատեն հանդարտ էր, ամենայն ուժգնութեամբ սկսաւ փչել. երկինքը գորշ գոյն մը զգեցաւ. նաւակներն սկսան դէպի եզերք քաշուիլ, ծովն որ քիչ առաջ հանդարտիկ կը ծփար, սկսաւ յուզուիլ, ալիքներն սկսան փրփրալ. ամպիկին յաջորդած էր սեւ ու մութ երկինք մը. փայլակի որոտումը ահեղ բան մը կը զգացունէր։ Ծերունի ձկնորս մը որ մեր քովէն կ'անցնէր նոյն պահուն «Իս աս ֆուրթունային չիմ հանիր կոր» կը մռլտար. մէկ քանի նաւակներ ալ, անհուն սրտադողի մէջ, եկան ցամաք։ Հեռուն սեւ բիծ մը կ'երեւէր, նաւակի մը ուրուագիծը որ սեւ կ'երեւէր ու կրկին կը սուզէր մնձող ալեաց մէջ. հարիւրաւոր աչքեր անոր կը նայէին. գիշերուան սեւ քօղը տակաւ կը ծածկէր ամէն բան, տեսարանն ահեղ էր, սակայն նաւը միշտ կը տատանէր, թիերն ալ միշտ կը ճօճէին. սակայն եզերքը դեռ շատ հեռի էր. ալեկոծութիւնը կը սաստկանար, նիրհանքներուն յոյզը չափ չունէր և այդ ամբոխին մէջէն ձայն հառաչներ կուգային ականջիս «Վերգինէ, Յակոբ աղա՜ն». մայր մը որ եզերքը կեցած՝ իւր արցունքներով կուզէ իջեցնել բնութեան ցասումը, իւր ամուսինն և իւր հոգեհատորն է որ խաղալիկ է դարձած հո՜ն հեռուն, սակայն մխիթարիչ ձայներ ևս կուգային ականջիս. «իսպիրճին կը ճանչնամ, հոգ մըներ, քուրուք, անոր ֆէնիք թուրքուանը կ'ըսեն, մի' վախնար, խազա չիկայ» ու յանկարծ փղնաստւն մը··· ընդհանուր գոռում գոչում մը կը լսուի այդ հազարաւոր մարդոց մարդոց մէջ··· «պալըխճ եղաւ··· ճանթուրճըլան» և իրօք նաւը շրջած էր. երեք մարմին կը լողար ալիքներուն վրայ. կը սուզէին ու նորէն կ'ելնէին՝ ջանալով միշտ վեր բռնել մարմինն որ հետզհետէ կը ծանրանար, գերմարդկային ջանքեր ընելով եզերք հասնելու համար։

Վերջապէս ահագին նաւեր կ'իջեցուին, ուռկաններ կը նետուին և այս շուարումներուն մէջ բազուկ մը կը նշմարուի ջուրց վրայ որ բռնած Վերժինին մազերէն՝ կը քաշէ, կը բերէ միշտ աւելի մօտեցնելով եզերքին, ու մինչ օգնութեան վազող նաւը կ'երթայ փրկելու հայրն, երիտասարդ ձկնորս մը՝ աղջիկը կը նետէ եզերքը մօրը գիրկը կ'իյնայ ու կը մարի··· Կը մօտենամ հետաքրքրութենէս մղեալ՝ կ'ուզեմ ճանչնալ ազատողն ու ազատուողն։ Գաբիկն է պառկած հոն, գետինը, խոնաւ, անկենդան··· մարած է···։

* * *

Հետեւեալ առաւօտուն սրճարաններու մէջ Գաբիկ կը փնտռուի, արժանի վարձատրութիւնն է որ զինքը կը փնտռէ. իւր տունն է. անկիւնը նստած՝ ուրախ է՝ զի աղջկան մը կեանքը ազատած է, կը գտնեն զինքը՝ որ ընդունի արդար վարձքն՝ հինգ ոսկիի գումար մը. կ'ստիպեն որ առնէ, «վարձքդ է, կ'ըսէ հայրը, ինչո՞ւ կը մերժես» Եւ Գաբիկ, համբուրելով ծերունի հօրը ձեռքն ու արտասուալից աչօք, «չարժեր. պատուելիս, դու ոտակ չառիր երբ զիս կրթեցիր, ու ես չեմ առնիր երբ քու աղջիկդ կը փրկեմ··· Աղքատներուն բաժնեցէք»։

ՍԵՐՈՎԲԷ Ն. ՊՕՀՃԵԼԵԱՆ

Սկիւտար

ԱԶԴ.— Առեւտուրի խիստ վարժ, յաճախորդներուն հետ վարուիլ գիտնալու զանազան գործերէ հասկցող անձ մը, որ վեց տարի ծառայած է խանութի մը մէջ, կը փափաքի տեղ մը գտնել։ Իր աշխատասիրութեամբ, վարքով ու բարքով գոհ կը թողու իր տէրը։ Ի հարկին, Պոլսէն դուրս ալ կ'երթայ ծառայելու։ 872

Տես Դ. երես Վ. Փօլօլեան և Բերդիկեան վաճառատան ազդը։

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՊԷՏՔ ՄԸ

Վարժարանաց մէջ շարադրութեան եւ նամակագրութեան դասերը գործնական ու հիմնական կերպով աւանդելու կարեւորութիւնն անժխտելի է, եւ ամէն ուսուցիչ, մանաւանդ հայ լեզուի դասախօսք անշուշտ պէտք զգացած են դասագրքի մը որ դիւրին եւ արդիւնաւոր եղանակաւ ուսուցանէ շարադրելու արուեստը։

Փորձը ցոյց տուաւ թէ այդ պէտքը լիուլի կը գոհացնէ Սմբատ էֆ. Դաւթեանի պատրաստած ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՅԵԼՉԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆՈՒՆ դասագիրքը։

Բնական զեղջնոտի ոճ, շահեկան նիւթեր, աստիճանական բաշխում եւ դասաւորում, մաքուր ու դիւրըմբռնելի լեզու՝ մանաւանդ առաւելութիւններն են այս դասագրքին։

Իսկ պարունակութիւնն է բազմակողմանի. 1. Շարադրութեան եւ նամակագրութեան հիմնական կանոններ, 2. Ընդլայնելի նիւթերու նախագիծեր, 3. Վայելչաբանական, շարադասական, լեզուագիտական գիտելիք, հարցեր եւ վարժութիւններ, 4. Տեսարաններու եւ պատկերներու վրայ շարադրելու օրինակներ եւ նկարագրութիւններ, 5. Նախադասութեանց եւ բառերու կապակցութեան վրայ հրահանգներ եւ որ ի կարգին։

Մէթոտը շատ պարզ է եւ բնական, ճի՛շդ ինչպէս կ'ընեն նոր ոտք ելլող տղու մը·—ձեռքէն կը բռնեն եւ կամաց կամաց քայլ փոխել կուտան։ Այս է նաեւ գրքոյկիս դրութիւնը—տղան աստիճանաբար, քայլ առ քայլ առաջ տանիլ, միշտ ծանօթէն յանծանօթն անցնիլ, գիտցածը զարգացնել՝ ինքնաբերական աշխատութեամբ, առանց ո՛ եւ է ճնշման կամ յոգնութեան, առանց մեքենական, անգիտակից եւ ամուլ ճիգերու։

Այս դրութեամբ, աշակերտք քիչ ատենի մէջ կը սկսին իրենց գաղափարներն ու զգացումներն վայելուչ ու անսխալ կերպով ի գիր առնուլ, գիտակցաբար գործադրելով քերականական, ճոռոմաբանական, շարադասական եւ վայելչաբանական օրէնքները։

Դասատուաց եւ աւանդին ուսանողաց համար օրինուած է նաեւ ԲԱՆԱԼԻ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՅԵԼՉԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ։ Այս Բանալին որ ուրոյն տպուած է վիմագիր, կը պարզէ դասաւանդման եղանակն, կը պարունակէ հրահանգաց եւ նիւթերու ընդլայնումը, եւ շատ պիտանի ծանօթութիւններ եւ գիտելիքներ գրելու արուեստին վրայ։

Յանձնարարութեանց համար դիմել կեդրոնատեղին, թիւ 11, Դագասերէ խան, Պահճէ Գափու (Համիտիյէ Թիւրպէսիին կից)։ 652 12—20

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

«Կեանքի երիտասարդացում և երկարացում Կոտինօ էլիքսիրով, միակ անվտանգ դարման ընդդէմ «Անկարողութեան»։ Ուզեցէք էլիքսիր Կոտինօյի վարչութենէն, Փարիզ, Ս. Լազար փողոց, թիւ 7, բացատրիչ տետրն, որ պիտի ղրկուի ձրիապէս։

Սրուակը՝ 20 ֆր. 3 սրուակը 50 ֆր.

Կը վաճառուի ի Տրապիզոն, յանձնակատար Պ. Պ. Բասի եղբարք։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
Ն. ԱՆԴՐԻՈՄԵՆՕՍ

Ի ԲԵՐԱ — Մեծ փողոց 283
Ի ՊՈԼԻՍ — Սուլթ. Պայազիտ փէշտեմալճըլար 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բերայի եւ շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կրցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա։ Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական առաջնակարգ հաստատութիւններու հաւասար դիրքի մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար բերացիներուն, ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Գործաւորներս ունին վերջերս հնարուած գործիներ եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւններն, այնպէս որ ամեն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ ձեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ։

Երեսնամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործերներուս բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ քլիշէներս լաւագոյնս պիտի յաջողին։

Այս ըսածներուս ճշդութիւնն ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափագ յայտնուի, փորձ մը հանել տալ, լիապէս համոզուելու համար։

Լուսանկարները կը յաջողին թէ' մշուշապատ օդին եւ թէ' պայծառ օդին։

Գիները համեմատաբար չափաւոր են։

822 13—100

Ընդդէմ դժուարահալութեան.—Շաէնի գինի։

ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆԻ

Նոր բառագիրք Հայերէն լեզուի
ԲԱՌՔ 30.000 · ԴԻՒՐԱՑԵԱԼ ԵՒ ԱՄՓՈՓ
էջ 672, գին 15 ղրուշ։

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ Ա. մասն Բ. տիպ. պատկերազարդ,
էջ 192, գին 5 ղրուշ։

—Նոյնին Բ. ՄԱՍԸ, մեծ մասամբ անտիպ զրուցածք
էջ 288, գին 7 1/2 ղրուշ։

ԱՌՁԵՌՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ, միակն իւր տեսակին մէջ,
էջ 272, գին 7 ղրուշ։

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո'ր եւ է վնասակար նիւթերէ բոլորովին զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու ատենին համար բժշկաց կողմանէ իսկ անհրաժեշտ օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մակնանուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գինով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա սամ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտիի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս համբաւաւոր գինեպանները։ Բերայի նշանաւոր զարեջրատուները։ Ղալաթիա Դօմինօն խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վօյվօտա փողոց թիւ 92, Քիւրէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սանտըգճըլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 զբօսարանը։ Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակազէն Ռիւս խանութը։ Թօփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը։ Կամուրջին վրայ Վօսփօրի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Սթէֆանի հաճի Գօսթիի խանութը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12։ Ի Պոլիս Հասօբալը խանի կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 24։ Մեծ Շուկայ Մահֆազաճըլար փողոց Թօբալեանի թիւ 29 ճաշարանը Բերա Հասօբալը շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից թիւ 257։ Ղալաթա Սէրայի դէմը փողոցը Բիլիտի թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Ճարշըսի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց շարաբավաճառ Հաճի Սալիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի Սերոբէ Անանեանի թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գաբու Սթասիօն ճատտէսի նպարավաճառ Հաճի Միհրան Աղայի թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտան Մաքսուտաղայի թիւ 113 զբօսարանը։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ՄՕՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆոռէս շոգենաւն ամսոյս դէպի 27ին Լիվրբուլէն սոս կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի շահանէտէ սիր սէնէ զարֆընտա իմալ իթթիրիլէճէք միւթէնէվվի էլպիսէ վէ սաւր գալլարըն գալըպը գալըպ իշպու թէշրինի էվվէլը րումինին 24ինճի բազար կիւնի միւրիւէճէկինտէն թալիփ օլանլարըն էվվէլ մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար վէ գըշ սէպզէմինին տալօ միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան իւթէք խանէլէրին բազար վէ չարշամպա կիւնլէրի Խազինէի ճէլիլէյի մէզքիւրէյէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

18 թըշրինի էվվէլ 309 3—3

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 345, ՊՕՆ ՄԱՐՇԷԻ ԴԻՄԱՑՕՔ

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանելու հասարակութեան թէ Փարիզէն ստացած են կանանց համար մեծաքանակ նորաձեւութիւններ, ինչպէս, շրջազգեստի համար յոյժ գեղեցիկ մետաքսեայ կերպասներ, բուրդէ բազմազան կերպասներ, չուխայ, բլիւշ և ուրիշ շատ ճոխ նիւթեր՝ բարձր նորաձեւութեան վերաբերեալ։

Գալֆօրուլօ եղբարց տունը նպաստաւոր կերպով ծանօթ է հասարակութեան իբրեւ ընտիր եւ լաւ նիւթ մատակարարող. հիմայ, Գալֆօրուլօ եղբարք փափագելով որ իրենց ապրանքներ ամենուն կողմէ ալ նախամեծար համարուին հասարակութենէն, շատ չափաւոր գիներ նշանակած են։

Այս տունը մասնաւորապէս կը յանձնարարուի իր այն սիրուն մետաքսեղէններուն համար, որոցմով հարսի զգեստներ կը շինուին։

ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ 4—20

ԳՈՆԻԱՔ

Ա. ու Ի. ու Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

Ա. ու Ի. ու Ե. ու ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐԱՅԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄ ՀԱՐԱԶԱՏ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Վ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ (15 Դեկտ. 1892)

ԱՐՔՍԻՆԵԱՑ Ն. Թ. Բ. ԹԱԳԱԺԱՌԱՆԳ ԿՈՆՍՏԱՆՏԻՆՈՍԻ (16 Յունվ. 1893)

ԵՒ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԱՑ

Գրաւոր յանձնարարութիւններով վաւերացեալ թէ՛ ներքին և թէ արտաքին նշանաւորագոյն բժիշկներէ եւ քիմիագէտներէ, որոց անուանքը կը տեսնուին իւրաքանչիւր շիշի վրայ փակցուած վկայագիրներուն մէջ.

ՍՊԱՌՈՒՄ.—Արտաքին յանձնարարութիւնք եւ առաքում վերջանիս 1892ին հոկտեմբեր ամսոյն սկիզբէն մինչեւ 1893ի ապրիլ սկիզբը. 12,314 ՍՆՏՈՒԿ եւ 219 ՏԱԿԱՌ ԳՈՆԵԱՔ հաստատեալ պաշտօնական գրութեամբ Պիրէայի նաւային գործակալաց, այսինք Փանելլէնիոնի, Խտտիվեյէի, Լօյտի, Ֆրէյսինէի, Մէսաժըրիի, Իտալական Ֆլօրիօյի շոգենաւային ընկերութեանց.

ԱՌԱՔՄՈՒՆՔ.—Յեգիպտոս, Կարմիր ծովուն եզերք (Սուաքիմ, Մասսուա եւ այլուր), Փորթ Սայիտ, Ատէն՝ Արաբիոյ, Պէյրութ, Լաթաքիա, Իսքէնտէրուն, Կիպրոս, Սուսամ, Սագըզ, Իզմիր, Կրետէ, Միտիլլի, Տարտանէլ, Այնօրօս, Սէլանիկ, Փորթօլաղօ, Գավալա, Տէտէ-Աղաճ, Կ. Պոլիս, Օրտու, Սինօպ, Սամսոն, Կիրասօն, Տրապիզոն, Ռուսաստան, Իպրայիլ, Կալաց, Սուլինա, Քէօսթէնճէ, Մէտոուն, Ալպանիա, Թիրիէստ (Գերմանիոյ համար) այսինքն.

Փանելլէնիոնի շոգենաւերով սնտուկ 4,042 տակառ 94.—Խտտիվէէի շոգենաւերով սնտուկ 5,704 տակառ 65.—Ռուսական շոգենաւերով սնտուկ 1,729 տակառ 47—Լօյտի շոգենաւերով սնտուկ 436 տակառ 6.—Ֆլօրիօի շոգենաւերով սնտուկ 185 տակառ 7.—Ֆրէյսինէի շոգենաւերով սնտուկ 174.—Մէսաժըրիի շոգենաւերով սնտուկ 44: Գումար ընդ ամենը սնտուկ 12,314, տակառ 219:

Առագաստաւոր նաւերով, այլ եւ այլ միջոցներով, որպէս նաեւ տէրութեան զանազան գաւառաց առաքումներն եւ տեղական սպառումը չեն պարունակուիր վերի քանակութեանց մէջ.

Գոնեաքի տարեկան ընդհանուր սպառում օտար երկիրներուն մէջ 1,000,000 ֆրանքի արժողութեան. ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՆԵԱՔ 600,000, ՇԻՇԻ ՀԱՄԱՐ ՅԱՐՄԱՐ ՏԱԿԱՌԱՑ ՄԷՋ: Երաշխաւորութիւն զուտ խաղողէ հարազատութեան 100,000 Ֆրանք. այս գործարանին մէջ կը պատրաստուին նաև անուշ ըմպելեաց բոլոր տեսակները խաղողի հարազատ ցքէ: Յոյժ ընտիր տեսակներ եւ եւրոպականներու հետ մրցելու կարող: Նոյնպէս տակառներով ընտիր Ռոմեր եւս կը վաճառուին: 773

ԳՈՐԾԱՐԱՆ «ԱՄՊԷԼՈՍ, (ԱՅԳԻ)». Ի ՊԻՐԷԱՑ «ԱՊՈԼԼՈՆԻ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԿԻՑ.

ՀՐԴԵՀԻ ու ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ու ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290

ԵԿԱՄՈՒՏ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹ ՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418

ԵԿԱՄՈՒՏ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասուն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ¼ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՄԵՐԱՊԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Յիւնճիւ Օրտուի հիւմայուն իչուն չուռուպէ մուգարրէրէ վէ մահֆուզ նիւմունէսինէ թէվֆիգէն միւլքանէ օլունմագ իւզրէ մէվքիի միւնագասաեա գօնուլան 13,800 չիֆթ Լէվհանէ չօրապլըն իժդասընա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն նիհայէթ 3 կիւն խիթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 24 2—3

ԿԱՀ ԿԱՐԱՍԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ

Բէյօղլու Իւթիւճիւլէր Թիւ 27 և Սէրասքէր տէբբուսը ճատտէսի Աճէմ խանին տակ Թիւ 14

Որպէս զի աւելի լաւ տեսակէ եւ աւելի աժան գնով ապրանք վաճառենք մեր այն յաճախորդաց որք պիտի դիմեն Վ. Ա. Փօլօլեան եւ Քրթիկեան անուամբ ասկից առաջ մեր հաստատած վաճառատունն ի Պոլիս Բիզա փազար Եօզղըլը թիւ 27, մեր պաշտօնեայներէն հմուտ անձ մը զրկելով այցելել տուած ենք Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Փարիզի, Լիօնի, Լոնտոնի, Իտալիոյ և, այլ տեղերու գործարանները եւ ձեռնտուեալ ապրանքները գնած ենք կանխիկ:

Թաւիշէ զանազան կերպասներ, տպածոյներ, մէկ կտորէ թաւիշէ կապերտներ, թաղիներ, հնդկական կապերտներ, մոմազօծ կտաւներ եւ այլն: Կահ կարասեաց համար մետաքսեայ կերպասներ (պրօքաթէր, մետաքսեայ թաւիշներ, մետաքսեայ «ռէբս», «ֆանթէզի» եւլն. ծաղկենկար բանուած թաւիշներ, բուրդէ «ռէբս» եւ այդ կարգի կահ կարասեաց յատուկ կերպասներ: «պլիւշ»ներ, վարագոյրի համար թիւլեր, սփռոցներ եւլն: Նոյնպէս այդ կարգի լաւ տեսակէ ապրանքներ: Համոզում գոյացուցած ենք թէ մեր այս ապրանքներուն տեսակի, լաւութեան եւ աժանութեանը համար պիտի արժանանանք հանրութեան համակրութեանը: Ցարգոյ յաճախորդաց համար Բիզա փազա խան գտնուած վաճառատունէն զատ Պապը Սէրասքէր ճատտէսի Աճէմխանին տակ թիւ 14 ուրիշ վաճառատուն մըն ալ բացած ենք: Այդ երկու վաճառատանց մէջ պաշտօնի կոչած ենք մէկ քանի ճարտար կահագործներ: Կը սպասենք որ արգոյ հասարակութիւնը բարեհաճի այցելել մեր մթերանոցները:

810 15—30

NEVRALGIES ՋՂԱՑԱՒ ԱՆԿԱՐԳ, ՍՆԱՒԱԲՍՈՒ խիթք, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժէն ՏՈՒՔԹ. ՔՐՕՆԻԷԻ ԱՆՏԻՆԻՎՐԱԼԺԻՔ դեղահատներով: Տուփը 3 Ֆր.—Պահանջել Գործարանատարց Միութեան դրոշմը: Կեդրոնատեղին՝ Դեղ. Լիպիքէ, 23, Մոնէ փողոց Բարիզ: Ի Կ. Պոլիս Մէզիքի և ընկ. դեղավաճառք և ամէն լաւ դեղարաններ.

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան դեղը՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է [illegible], է գտանուած և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմային վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ազդեցիկ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը [illegible]: Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր [illegible] նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և [illegible] թունաւորութեան, որոց առ անուանքն են [illegible] ջերմ և [illegible], [illegible] ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատական ջերմն [illegible] տենդ և հրատապ տենդեր:

[illegible] օդերէ [illegible] հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր [illegible] ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառն վայրերէ [illegible] նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և [illegible] ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ:

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այս թունաւոր նիւթոց կամ օդերու ազդեցութիւնը, [illegible] մարմնոյն մէջէն, որոյ գործունէութիւնն [illegible] անվտանգ և անվնաս է և օգտակար ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. Կը ծախուի Մինասեան և [illegible] Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 614

ՏՐԲ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաւչուքէ լինորի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամէն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց: (Բացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր: 114

ԹԻՒ 4711

ԱՄԵՆԷՆ ՍԻՐՈՒԺԵԼԻ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՊԱՀՈՎ ԴԱՐՄԱՆ

D'EAU DE COLOGNE
№4711

[illegible]

Օ ՏԸ ՔՕԼՈՆԸ

(Պլտակ կապոյտ-ոսկի)

FERD. MULHENS, COLOGNE

Ճանչցուած է իբր

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՐՔԱՆ

Կը գտնուի հոտեղինաց ամէն վաճառատուններու մէջ: 844 6—48

THE ECONOMICON — ԹԷՅ ԷԳՕՆՕՄԻԳՕՆ — TEION EIKONOMIKON

MARQUE DEPOSÉE

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Պոլիս Պաղչէ-Գաբու Ճէլալպէյ Խանի կից Թիւ 10

Այս մթերանոցին մէջ, որ երկար ատենէ ի վեր հաստատուած է, կը վաճառուին Չինաստանի և Ճաբոնի ամենաընտիր թէյերը: Այս թէյեր աննման են իրենց համով, հոտով և գոյնով: Դիմողք ամէն կերպիւ գոհ պիտի մնան: Այս ընկերութիւնը Թուրքիոյ ամէն կողմերու մէջ մասնաճիւղեր ունի և շատ դիւրին է ամէն կողմ գտնել: Ասոնց կեղծերը չինուած ըլլալով, պէտք է ուշադրութիւն ընել վերոյգրեալ նկարին: 803 19—60

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլ և Միջերկրական [illegible]

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	6950	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Դիմել առ Ճ. Վ. [illegible] և Ընկ. [illegible] խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

[illegible]

Թէյի, լօգումի, հէլվայի, խավեարի, բէշէլի, խահվէի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բազում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով:

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, եւլն. եւլն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած:

Դիւրամատչելի ամենուն:

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ՛ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին: 719

Պահճէ-Գաբու, Ռասիմ Բաշա խանի դէմը:

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible] կը բանին Լիվէրփուլ և [illegible] մէջ

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
Ումբրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Բօթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	Աթլաս	2393
Ցեֆալոնիա	5517	[illegible]	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեփփօ	[illegible]	[illegible]	899
Քէտար	1876	Մօրօքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մօրօքքօ շոգենաւը Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի Նոյեմբեր 13ին:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակալը

Thomas C. Joly

[illegible] խան, Թիւ 401

47 Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ է Փարիզ [illegible], Պանք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Վիի»	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Բայաքըլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը. Եէնի-Խան, առաջին յարկ. 690

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

TRIPLEX IN UNUM: SANITAS — VIANDE QUINA PHOSPHATES

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, կանայք, տկարակազմ Տղաքներն և ամէն փափուկ անձինք:

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով:

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար [illegible] ենթակայ են մեր օրերս:

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթօր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՒՍԹ ՊԱԹԷԼԻԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թիւ 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով:

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն: Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօայըլ Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան առթին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգիլէ մազերու թափիլ նոյն: Այս դեղ, որուն տէրը շքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է: Անչափելի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է: Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի: Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով:

Վէրժինի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ: Այս եւս կը ծախուի Ռօայըլ Վինտզօրի ծախուած տեղերը:

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԿԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս.—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուքսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը:

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԿԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է.—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի:

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԿԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը:

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէնուն գերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր. Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է. կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելցի ջրոյ և խահուէի հետ:

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԿԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով:

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 2218

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Ա. 1880 [illegible]

Բ. 1931 [illegible]

Գ. 201 [illegible]

Դ. 20'1 [illegible]

Ե. 21/2 [illegible]

[illegible] Հոկտ. 1931 [illegible] 605

ԽԱՐԱՋՕՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի [illegible]

[illegible]

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	1500	[illegible]	2800	[illegible]	1500
[illegible]	2800	[illegible]	1800	[illegible]	1000
[illegible]	3000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3200
[illegible]	9000	[illegible]	7000	[illegible]	9000
[illegible]	8800	[illegible]	1200	[illegible]	8500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	3500	[illegible]	2300	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	6200
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	[illegible]	2000	[illegible]	4800
[illegible]	3500	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	[illegible]	4300	[illegible]	900
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	5000
[illegible]	3600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible]					8900
[illegible]					8000
[illegible]					8100

Եէտօ շոգենաւը, նաւապետ Մուր, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած ամսոյս 23ին և Նոյ. 6ին հոս կ'սպասուի:

[illegible]

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ [illegible]

Գործակալք

Թիւ 17-18, [illegible] Միւլք

406 խան Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոլսոյ մէջ [illegible]

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և [illegible] տոմսակներ

Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալատուն

ԹԻՄՕԹԷ [illegible]

477 Մումհանէ [illegible] փողոց